

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA

INFORMACJA

O DZIAŁALNOŚCI PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

I KRAJOWEGO BIURA WYBORCZEGO

w 2020 r.

Warszawa, lipiec 2021 r.

SPIS TREŚCI	Str.
I. Informacje wstępne	3
II. Realizacja zadań ustawowych	9
1. <i>Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzone na dzień 10 maja 2020 r.</i>	9
2. <i>Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzone na dzień 28 czerwca 2020 r.</i>	24
3. <i>Wybory organów jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzane w toku kadencji. Referenda lokalne</i>	41
4. <i>Kontrola finansowania kampanii wyborczych</i>	43
5. <i>Kontrola gospodarki finansowej partii politycznych</i>	44
6. <i>Nadzór nad rejestrem wyborców</i>	46
7. <i>Rejestr korzyści</i>	49
8. <i>Prowadzenie wykazu osób, wobec których sąd stwierdził, że złożyły nieprawdziwe oświadczenia lustracyjne</i>	49
9. <i>Petycje rozpatrzone przez Państwową Komisję Wyborczą w 2020 r.</i>	50
10. <i>Rozwój informatycznego systemu wyborczego</i>	51
11. <i>Działalność informacyjno-edukacyjna</i>	52
III. Współdziałanie i wymiana doświadczeń	58

I. Informacje wstępne

1. Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z art. 157 Kodeksu wyborczego jest stałym, najwyższym organem wyborczym, właściwym w sprawach przeprowadzania wyborów i referendów. Państwowa Komisja Wyborcza do dnia 11 lutego 2020 r. składała się z 9 sędziów, po 3 sędziów Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego, których powołał Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wnioski Prezesów właściwych sądów. Do wskazanego terminu Państwowa Komisja Wyborcza pracowała w składzie powołanym postanowieniami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 października 2014 r. (M.P. z 2014 r. poz. 1138), z dnia 3 grudnia 2014 r. (M.P. z 2014 r. poz. 1147), z dnia 26 marca 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 615) oraz z dnia 15 lipca 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 894): Wiesław Błuś – sędzia Sądu Najwyższego; Zbigniew Cieślak – sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku – Zastępca Przewodniczącego Komisji; Arkadiusz Despot-Mładanowicz – sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego; Grzegorz Jędrejek – sędzia Trybunału Konstytucyjnego (członkostwo wygasło w dniu 19 stycznia 2020 r., wobec zaistnienia przyczyny określonej w art. 158 § 1 pkt. 3 Kodeksu wyborczego tj. śmierci członka Komisji); Wojciech Kręcisz – sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego; Wiesław Kozielowicz – sędzia Sądu Najwyższego – Przewodniczący Komisji; Sylwester Marciniak – sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego – Zastępca Przewodniczącego; Krzysztof Strzelczyk – sędzia Sądu Najwyższego; Wojciech Sych – sędziemu Trybunału Konstytucyjnego.

Na mocy art. 5 pkt 59 ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 130 i 1349), który wszedł w życie 12 listopada 2019 r., zmianie uległ skład oraz tryb powoływania członków PKW. Zgodnie z obowiązującymi obecnie uregulowaniami PKW składa się z: 1 sędziemu Trybunału Konstytucyjnego, wskazanego przez Prezesa Trybunału

Konstytucyjnego, 1 sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego, wskazanego przez Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz 7 osób mających kwalifikacje do zajmowania stanowiska sędziego, wskazanych przez Sejm.

W oparciu o znowelizowane przepisy, na podstawie art. 157 § 3 Kodeksu wyborczego, postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 stycznia 2020 r. (M.P. poz. 100) w skład PKW zostali powołani: Ryszard Balicki, Zbigniew Cieślak – sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku, Liwiusz Laska, Dariusz Lasocki, Sylwester Marciniak – sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego, Maciej Miłoś, Arkadiusz Damian Pikulik, Konrad Składowski oraz Wojciech Sych – sędzia Trybunału Konstytucyjnego.

Zgodnie z art. 7 ust. 3 powołanej wyżej ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. PKW w dotychczasowym składzie działała do czasu otwarcia pierwszego posiedzenia Komisji powołanej zgodnie ze znowelizowanymi przepisami. Ostatnie posiedzenie PKW w tym składzie odbyło się dnia 10 lutego 2020 r. o godz. 12.00.

Postanowieniem z dnia 6 lutego 2020 r., na podstawie art. 7 ust. 2 wskazanej wyżej ustawy, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zwołał pierwsze posiedzenie PKW w nowym składzie na dzień 11 lutego 2020 r. o godz. 12.00.

W dniu 11 lutego 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza dokonała wyboru na funkcję Przewodniczącego Komisji sędziego Sylwestra Marciniaka, a na funkcję Zastępców Przewodniczącego – sędziego Zbigniewa Cieślaka oraz sędziego Wojciecha Sycha.

Funkcję sekretarza Państwowej Komisji Wyborczej pełni z urzędu Szef Krajowego Biura Wyborczego. Od dnia 3 marca 2018 r. sekretarzem Państwowej Komisji Wyborczej jest Magdalena Pietrzak.

2. Państwowa Komisja Wyborcza realizuje przede wszystkim zadania związane z organizacją i przeprowadzaniem wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej

Polskiej, wyborów do Parlamentu Europejskiego w Polsce, wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Ponadto PKW wypełnia obowiązki związane z kontrolą gospodarki finansowej partii politycznych i gospodarki finansowej komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach. PKW sprawuje również nadzór nad prowadzeniem przez gminy rejestru wyborców, a ponadto wykonuje zadania w zakresie referendów ogólnokrajowych i referendów lokalnych, obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej, prowadzenia Rejestru Korzyści osób pełniących funkcje publiczne, prowadzenia wykazu osób, wobec których sąd prawomocnie orzekł o utracie biernego prawa wyborczego w związku ze złożeniem niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego, oraz udostępniania danych o tych osobach właściwym komisjom wyborczym dokonującym rejestracji kandydatów w wyborach.

3. Zadania i właściwość Państwowej Komisji Wyborczej określają ustawy:

- 1) z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1319);
- 2) z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 580);
- 3) z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 851);
- 4) z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 741);
- 5) z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz.U. z 2018 r. poz. 2120);
- 6) z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. z 2019 r. poz. 2399);
- 7) z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 2141 oraz z 2021 r. poz. 255 i 464);

8) z dnia z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870).

W 2020 r. zadania Państwowej Komisji Wyborczej określały także:

- 1) ustawa z dnia 6 kwietnia 2020 r. o szczególnych zasadach przeprowadzania wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. (Dz. U. poz. 827);
- 2) ustawa z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. poz. 979), która uchylila ustawę wskazaną w pkt 1.

Realizując zadania stosowano także przepisy innych ustaw, m.in. o ochronie danych osobowych, o dostępie do informacji publicznej, o radiofonii i telewizji, a także uregulowania ustawy – Prawo prasowe.

W 2020 r. odbyły się 23 posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej, a Komisja podjęła łącznie 283 uchwały.

Zasady organizacji pracy PKW oraz sposób wykonywania ustawowych zadań określa jej regulamin będący załącznikiem do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 marca 2011 r. w sprawie regulaminu Państwowej Komisji Wyborczej (M.P. poz. 286, z 2012 r. poz. 38, z 2015, poz. 1295, z 2016 r. poz. 600, z 2018 r. poz. 122, 530 i 653, z 2019 r. poz. 390 oraz z 2020 r. poz. 27 i 334).

4. Stałymi organami wyborczymi na obszarze części województw są komisarze wyborczy, będący z mocy ustawy pełnomocnikami PKW. W okresie obejmującym niniejsze sprawozdanie funkcje pełniło 100 komisarzy wyborczych powołanych uchwałami:

- z dnia 26 marca 2018 r.,
- z dnia 27 marca 2018 r.,
- uchwałą nr 83/2019 z dnia 5 sierpnia 2019 r. w sprawie powołania Komisarza Wyborczego w Gdańsku I oraz

- uchwałą nr 137/2019 z dnia 22 sierpnia 2019 r. w sprawie powołania Komisarza Wyborczego w Katowicach III.

Komisarze wyborczy powoływani są na 5 letnią kadencję.

Właściwość terytorialna i rzeczowa komisarzy wyborczych, ich siedziby, a także tryb pracy zostały określone uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 5 lutego 2018 r. (M.P. poz. 246 oraz z 2020 r. poz. 1211).

Regulamin komisarzy wyborczych ustalono uchwałą nr 4/2019 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 lutego 2019 r. (M.P. poz. 251).

Komisarze wyborczy wykonujący przewidziane w Kodeksie wyborczym funkcje i zadania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborach do Sejmu i do Senatu oraz do Parlamentu Europejskiego są z urzędu przewodniczącymi okręgowych komisji wyborczych i rejonowych komisji wyborczych powołanych do przeprowadzenia wyborów wymienionych wyżej organów. Komisarze wyborczy są również organami wykonującymi zadania związane z przeprowadzaniem referendum ogólnokrajowych oraz referendum lokalnych w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego w czasie trwania kadencji. Komisarze wyborczy powołują i rozwiązują, po wykonaniu ich ustawowych zadań, terytorialne i obwodowe komisje wyborcze (w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego) oraz sprawują nadzór nad realizacją wykonywanych przez nie zadań. Poza kompetencjami wskazanymi powyżej, dotyczącymi udziału w organizacji i przeprowadzaniu wyborów o zasięgu ogólnopolskim, komisarze wyborczy realizują także zadania związane z obsadzaniem mandatów w organach jednostek samorządu terytorialnego w czasie trwania kadencji i stwierdzaniem wygaśnięcia mandatów radnych, wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w przypadkach określonych w Kodeksie wyborczym.

Obowiązkiem komisarza wyborczego na podstawie przepisów ustawy o samorządzie gminnym jest także zwołanie pierwszej sesji nowo wybranej rady gminy oraz sesji w celu złożenia ślubowania przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta. Odpowiednio na podstawie przepisów ustawy o samorządzie powiatowym i ustawy o samorządzie województwa komisarz wyborczy zwołuje pierwszą sesję nowo

wybranej rady powiatu i nowo wybranego sejmiku województwa. Komisarz wyborczy jest zwierzchnikiem urzędników wyborczych – nadzoruje terminowość i prawidłowość wykonywanych przez nich zadań wyborczych oraz udziela im wyjaśnień w razie zaistnienia takiej potrzeby. Komisarz wyborczy kontroluje także prawidłowość sporządzania spisów wyborców. Ponadto komisarze wyborczy zarządzają wydrukowanie kart do głosowania w wyborach samorządowych. Zgodnie z art. 167 § 1 pkt 3d do zadań komisarza wyborczego należy także dokonywanie podziału odpowiednio gminy, powiatu oraz województwa na okręgi wyborcze, a także ustalenie ich granic, numerów i liczby radnych wybieranych w każdym okręgu, w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego. Do zadań komisarza wyborczego należy ponadto tworzenie i zmiana obwodów głosowania, w szczególności ustalenie ich numerów, granic oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych.

Komisarze wyborczy w zakresie przyznanych ustawowo kompetencji podejmują rozstrzygnięcia w formie postanowień podlegających nadzorowi Państwowej Komisji Wyborczej, która może z urzędu, bądź z inicjatywy zainteresowanego podmiotu uchylić wydany przez komisarza wyborczego akty prawny w przypadku stwierdzenia, że został on wydany z naruszeniem prawa lub jest niezgodny z wydanymi przez PKW wytycznymi.

Państwowa Komisja Wyborcza współdziała na bieżąco z komisarzami wyborczymi w zakresie realizacji ich zadań, gromadzi doświadczenia z ich pracy, pomaga w rozwiązywaniu bieżących problemów. Ważną formę współpracy stanowią wyjaśnienia i opinie udzielane przez PKW na pytania zgłaszane przez komisarzy wyborczych w sprawach wyborczych.

5. Warunki organizacyjne, finansowe i administracyjno-techniczne związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów i referendum, obsługę Państwowej Komisji Wyborczej i komisarzy wyborczych oraz inne określone prawem zadania zapewnia i wykonuje Krajowe Biuro Wyborcze, którego jednostkami organizacyjnymi są zespoły, a w terenie delegatury. Organizację i właściwość Krajowego Biura Wyborczego określa statut nadany przez Państwową Komisję

Wyborczą uchwałą z dnia 14 marca 2011 r. (M.P. poz. 253, z 2015 r. poz. 487, z 2016 r. poz. 1009 oraz z 2018 r. poz. 380, poz. 381 i poz. 651). Organizację wewnętrzną i właściwość rzeczową jednostek organizacyjnych Biura określa zarządzenie nr 43/2016 Szefa Krajowego Biura Wyborczego z dnia 19 października 2016 r. oraz zmieniające je zarządzenia nr 8/2017 z dnia 23 marca 2017 r., nr 1/2018 z dnia 19 lutego 2018 r., nr 35/2018 z dnia 21 grudnia 2018 r. oraz nr 13/2019 z dnia 3 kwietnia 2019 r.

II. Realizacja zadań ustawowych

1. Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzane na dzień 10 maja 2020 r.

1. W 2020. r. wybory zarządził Marszałek Sejmu postanowieniem z dnia 5 lutego 2020 r., wyznaczając ich datę na dzień 10 maja 2020 r. Określił przy tym terminy wykonania poszczególnych czynności wyborczych (kalendarz wyborczy). Postanowienie Marszałka Sejmu zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 5 lutego 2020 r. pod poz. 184. Pomimo tego, że wskazane wybory nie zostały przeprowadzone, z uwagi na to, iż Państwowa Komisja Wyborcza wykonała część czynności, do czego zobowiązywały ją obowiązujące wówczas przepisy prawa, niniejsza informacja obejmuje również te wybory.
2. Wybory zostały zarządzane na podstawie ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504 oraz z 2020 r. poz. 568) – zwanej dalej Kodeks wyborczy.

Po zarządzeniu wyborów Państwowa Komisja Wyborcza przystąpiła niezwłocznie do realizacji ustawowych zadań oraz zapewniła w różnych formach pomoc prawną i organizacyjną w zakresie wykonania czynności wyborczych organom i administracji wyborczej, komitetom wyborczym i wyborcom. W realizacji tych zadań korzystano w szerokim zakresie, obok tradycyjnych sposobów komunikacji, z sieci Internet. W całym okresie kampanii wyborczej dostępne były strony

internetowe Państwowej Komisji Wyborczej: pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl. Na stronach tych zamieszczano na bieżąco obowiązujące teksty przepisów prawa wyborczego, rozporządzenia i uchwały wydane na podstawie Kodeksu wyborczego oraz informacje, wyjaśnienia i komunikaty Państwowej Komisji Wyborczej.

Dla ułatwienia komitetom wyborczym wykonania czynności wymaganych prawem Państwowa Komisja Wyborcza sporządziła i udostępniła informacje dotyczące tworzenia komitetów wyborczych oraz zasad i sposobu zgłaszania kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, oraz określiła pomocnicze wzory dokumentów związanych z utworzeniem komitetu wyborczego oraz zgłoszeniem kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, które mogły być wykorzystywane przez komitety wyborcze.

W ramach bieżącej obsługi medialnej Biuro Prasowe udzielało zainteresowanym wyjaśnień oraz umożliwiało stacjom radiowym i telewizyjnym nagrywanie wypowiedzi do mikrofonu i kamery.

Obsługa medialna polegała również na publikacji bieżących informacji na stronach internetowych i na profilach w mediach społecznościowych PKW (Twitter i Facebook), jak również na udostępnianiu informacji redakcyjnym w odpowiedzi na licznie nadsyłane przez media pytania. Pracownicy Krajowego Biura Wyborczego codziennie udzielali odpowiedzi na ogromną liczbę pytań wyborców telefonicznie oraz drogą mailową.

Została utworzona specjalna strona internetowa dedykowana wyłącznie informacjom dotyczącym wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r., gdzie w jednym miejscu zamieszczane były wszystkie przedmiotowe informacje.

3. Zgodnie z ustawowym upoważnieniem w przygotowaniu wyborów stosowano akty wykonawcze przewidziane w Kodeksie wyborczym wydane przez właściwych ministrów, dotyczące:
 - 1) prowadzenia rejestru wyborców;

- 2) sporządzenia i udostępniania spisu wyborców;
 - 3) utworzenia obwodów głosowania dla obywateli polskich przebywających za granicą i na polskich statkach morskich oraz sporządzenia spisów wyborców dla tych obwodów;
 - 4) zawiadamiania gmin o osobach pozbawionych prawa wybierania;
 - 5) sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania, pakietów i przesyłek wyborczych w głosowaniu korespondencyjnym (do dnia 18 kwietnia 2020 r.);
4. Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z ustawowym upoważnieniem, w okresie od zarządzenia wyborów do dnia 23 marca 2020 r. ustaliła i uchwaliła m.in. uchwały:
- 1) nr 20/2020 z dnia 17 lutego 2020 r. zmieniającą uchwałę w sprawie powoływania obwodowych komisji wyborczych w obwodach głosowania utworzonych w kraju, w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Parlamentu Europejskiego;
 - 2) nr 21/2020 z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej, numerów oraz siedzib okręgowych komisji wyborczych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.;
 - 3) nr 27/2020 z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie wzorów pieczęci okręgowych i obwodowych komisji wyborczych powoływanych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 4) nr 28/2020 z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie wzoru informacji o terminie wyborów, godzinach głosowania, sposobie głosowania oraz warunkach ważności głosu, a także o możliwości głosowania korespondencyjnego przez wyborców niepełnosprawnych lub przez pełnomocnika w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.;

- 5) nr 29/2020 z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie wzorów kart do głosowania oraz nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille'a, w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) nr 30/2020 z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie wzorów kart do głosowania dla obwodów głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) nr 31/2020 z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie wytycznych dotyczących druku i dostarczenia kart do głosowania oraz dostarczenia nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille'a obwodowym komisjom wyborczym utworzonym w kraju w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.;
- 8) nr 43/2020 z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie warunków oraz sposobu pomocniczego wykorzystania techniki elektronicznej w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.;
- 9) nr 44/2020 z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących sprawdzenia w systemie informatycznym zgodności arytmetycznej danych zawartych w projektach protokołów głosowania i w protokołach głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.;
- 10) nr 45/2020 z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie wzorów protokołów głosowania i protokołu o wynikach głosowania stosowanych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 11) nr 46/2020 z dnia 2 marca 2020 r. w sprawie regulaminów okręgowych i obwodowych komisji wyborczych powołanych do przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 12) nr 58/2020 z dnia 9 marca 2020 r. w sprawie sposobu sporządzania i przekazania kart do głosowania dla obwodów głosowania utworzonych

za granicą w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.;

- 13) nr 59/2020 z dnia 9 marca 2020 r. w sprawie sposobu sporządzania i przekazania kart do głosowania dla obwodów głosowania utworzonych na polskich statkach morskich w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.;
- 14) nr 60/2020 z dnia 9 marca 2020 r. w sprawie ustalenia wzorów informacji o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 15) nr 74/2020 z dnia 16 marca 2020 r. w sprawie trybu i sposobu przekazywania danych o liczbie osób ujętych w spisach wyborców oraz liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania w stałych obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.;
- 16) nr 75/2020 z dnia 16 marca 2020 r. w sprawie zasad i trybu przekazywania Okręgowej Komisji Wyborczej w Warszawie, właściwej dla dzielnicy Śródmieście m.st. Warszawy, wyników głosowania i protokołów głosowania z obwodów utworzonych za granicą w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.;
- 17) nr 76/2020 z dnia 16 marca 2020 r. w sprawie zasad i trybu przekazywania Okręgowej Komisji Wyborczej w Warszawie, właściwej dla dzielnicy Śródmieście m.st. Warszawy, wyników głosowania i protokołów głosowania z obwodów utworzonych na polskich statkach morskich w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.;
- 18) nr 93/2020 PKW z dnia 23 marca 2020 r. w sprawie powołania okręgowych komisji wyborczych w celu przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.

Zostały przygotowane także m.in. projekty uchwał w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczące zadań i trybu ich pracy w przygotowaniu i przeprowadzeniu głosowania oraz wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych dotyczących przygotowania i przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, jednakże Komisja ich nie podjęła z uwagi na trwający wówczas proces legislacyjny w zakresie ustawy z dnia 6 kwietnia 2020 r. o szczególnych zasadach przeprowadzania wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. (Dz.U. z 2020, poz. 827).

Rozporządzenia i uchwały zostały ogłoszone odpowiednio w Dzienniku Ustaw i Monitorze Polskim, a na bieżąco były zamieszczane na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej (pkw.gov.pl) oraz stronie dedykowanej (wybory.gov.pl).

Zgodnie z art. 327 § 2 Kodeksu wyborczego, Państwowa Komisja Wyborcza w komunikacie z dnia 6 lutego 2019 r. podała do publicznej wiadomości informację o liczbie wyborców ujętych w rejestrach wyborców na terenie całego kraju według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 29 904 930 osób. Komunikat w tej sprawie został ogłoszony w Monitorze Polskim pod poz. 167.

5. Zgodnie z art. 170 § 3 Kodeksu wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą nr 93/2020 z dnia 23 marca 2020 r. powołała okręgowe komisje wyborcze w celu przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r. W skład okręgowych komisji wyborczych weszli sędziowie zgłoszeni przez Ministra Sprawiedliwości, a funkcje przewodniczących objęli z urzędu komisarze wyborczy. Łącznie powołano 49 okręgowych komisji wyborczych. W związku ze zrzeczeniami się członkostwa w komisji spowodowanymi epidemią wirusa SARS-CoV-2, uchwałą nr 126/2020 z dnia 4 maja 2020 r. w sprawie zmian w składach okręgowych komisji wyborczych powołanych w celu przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej

Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza dokonała zmian w składach okręgowych komisji wyborczych.

Od dnia 14 marca 2020 r. na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wprowadzono stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego – Dz. U. poz. 433), a następnie od 20 marca 2020 r. stan epidemii (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii – Dz. U. poz. 491 z późn. zm.).

6. W dniu 31 marca 2020 r.:

- 1) weszła w życie ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568 z późn. zm.), którą dokonano zmiany Kodeksu wyborczego. Nowelizacja ta przewiduje m.in. że głosować korespondencyjnie, poza wyborcami niepełnosprawnymi posiadającymi orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności dotychczas do tego uprawnionymi, może również wyborca:
 - a) podlegający w dniu głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284 i 374);
 - b) który najpóźniej w dniu głosowania kończy 60 lat.
- 2) Państwowa Komisja Wyborcza wystąpiła pismem znak ZPOW-071-14/20 do Głównego Inspektora Sanitarnego, w którym zwróciła uwagę, iż niezbędne stało się ustalenie przez organ właściwy w sprawach zdrowia publicznego stosownych procedur (zasad) dla organów wyborczych oraz innych osób uczestniczących w czynnościach związanych z przygotowaniem

i przeprowadzeniem wyborów, w szczególności w zakresie zasad bezpieczeństwa koniecznych do zastosowania wobec wyborców, członków komisji wyborczych, mężów zaufania oraz obserwatorów, a także zasad bezpieczeństwa koniecznych do zastosowania w procedurze głosowania korespondencyjnego. Jednocześnie Państwowa Komisja Wyborcza zadeklarowała gotowość pomocy w przypadku konieczności wyjaśnienia szczegółów dotyczących procesu wyborczego.

7. W dniu 6 kwietnia 2020 r. do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej wpłynął poselski projekt ustawy o szczególnych zasadach przeprowadzania wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. (druk nr 328), zakładający przeprowadzenie głosowania w tych wyborach jedynie w formie korespondencyjnej. Poza tym projekt zakładał szereg zmian w organizacji wyborów, w tym m.in.:

- 1) przeprowadzenie głosowania przez gminne obwodowe komisje wyborcze (jedna komisja na obszar gminy), doręczanie pakietów wyborczych wszystkim wyborcom bezpośrednio do oddawczej skrzynki pocztowej wyborcy lub pod adres wyborcy wskazany w spisie wyborców, a także doręczanie kopert zwrotnych do gminnej obwodowej komisji wyborczej, przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188 oraz z 2019 r. poz. 1051, 1495 i 2005);
- 2) delegację do ustalenia przez ministra właściwego do spraw aktywów państwowych m.in. do określenia w drodze rozporządzenia, wzoru karty do głosowania, w tym sposobu oznaczenia jej autentyczności, wzoru i rozmiaru koperty na pakiet wyborczy, koperty zwrotnej, koperty na kartę do głosowania, oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu oraz instrukcji głosowania korespondencyjnego;
- 3) sporządzanie pakietów wyborczych, w tym kart do głosowania, na zlecenie ministra właściwego do spraw aktywów państwowych przez wskazany przez niego podmiot lub podmioty.

Sejm dnia 6 kwietnia 2020 r. uchwalił tę ustawę i przekazał do Senatu.

8. W dniu 18 kwietnia 2020 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 695). Zgodnie z art. 102 tej ustawy w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii przy przeprowadzaniu wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. nie stosuje się przepisów Kodeksu wyborczego w zakresie:
- 1) podawania w formie obwieszczenia do wiadomości wyborców informacji, o których mowa w art. 16 § 1;
 - 2) wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania;
 - 3) przekazywania wyborcom informacji, o których mowa w art. 37d § 1;
 - 4) głosowania korespondencyjnego, o którym mowa w art. 53a;
 - 5) głosowania przez pełnomocnika;
 - 6) ustalania przez Państwową Komisję Wyborczą wzoru karty do głosowania i zarządzania przez nią druku tych kart.

Zatem zawieszono zostały niezwykle istotne i niezbędne do przeprowadzenia wyborów kompetencje Państwowej Komisji Wyborczej w zakresie ustalenia wzoru karty do głosowania i zarządzania druku kart.

9. W związku z wyborami zarządzonymi na dzień 10 maja 2020 r. utworzono na obszarze kraju, za granicą i na polskich statkach morskich 27 228 obwodów głosowania: w kraju 27 061 obwodów, w tym 25 438 obwodów stałych oraz 1 623 obwodów odrębnych (804 w zakładach leczniczych, 633 w domach pomocy społecznej, 94 w zakładach karnych, 45 w aresztach śledczych, 36 w oddziałach zewnętrznych zakładów karnych i aresztów śledczych i 11 w domach studenckich). Obwody głosowania dla obywateli polskich przebywających za granicą w liczbie 162 utworzył Minister Spraw Zagranicznych, a obwody głosowania na polskich statkach morskich przebywających w podróży w liczbie 5, utworzył Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Obwieszczenia o obwodach

głosowania były w terminie wymaganym kalendarzem wyborczym zamieszczone w biuletynie informacji publicznej na stronach internetowych urzędów gmin.

10. Zgodnie z art. 182 najpóźniej w 21 dniu przed dniem wyborów komisarz wyborczy, spośród wyborców, powołuje obwodowe komisje wyborcze. W dniu 19 kwietnia 2020 r., tj. w ustawowym terminie, z uwagi na brak wystarczającej liczby kandydatów, komisarze wyborczy powołali część obwodowych komisji wyborczych na obszarze kraju.
11. W dniu 5 maja 2020 r.:
 - 1) Senat Rzeczypospolitej Polskiej podjął uchwałę odrzucającą ustawę o szczególnych zasadach przeprowadzania wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. (druk nr 366);
 - 2) Marszałek Sejmu zwrócił się do Państwowej Komisji Wyborczej z pytaniem, czy możliwe jest przeprowadzenie wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 10 maja 2020 r. W odpowiedzi Państwowa Komisja Wyborcza wskazała, że jest to niemożliwe z przyczyn prawnych i organizacyjnych. Na 5 dni przed dniem wyznaczonego terminu wyborów nie był bowiem ustalony stan prawny, na podstawie którego miałyby one zostać przeprowadzone.
12. W dniu 6 maja 2020 r. Sejm odrzucił uchwałę Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Oznaczało to tym samym, że na 4 dni przed wyznaczonym przez Marszałka Sejmu terminem wyborów, stan prawny, na podstawie którego miałyby one zostać przeprowadzone, nie był ustalony (ustawa w zakresie głosowania korespondencyjnego miała jeszcze zostać podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i ogłoszona w Dzienniku Ustaw, a także nie były wydane i ogłoszone liczne akty wykonawcze do tej ustawy). W związku z tym organy wyborcze i organy jednostek samorządu terytorialnego, a także inne podmioty nie mogły realizować swoich ustawowych obowiązków związanych z przeprowadzeniem głosowania w dniu 10 maja 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla przy tym, że z jednej strony ustawa zakładająca głosowanie

korrespondencyjne jeszcze nie obowiązywała, a z drugiej strony Państwowa Komisja Wyborcza nie miała kompetencji przede wszystkim do zarządzania druku kart do głosowania.

13. Zgodnie z art. 84 § 1 i 3 Kodeksu wyborczego prawo zgłaszania kandydatów w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przysługuje komitetom wyborczym, które mogą być tworzone wyłącznie przez wyborców. Utworzenie komitetu wyborczego wymaga przyjęcia przez Państwową Komisję Wyborczą zawiadomienia o jego utworzeniu; zawiadomienie może być dokonane do 55. dnia przed dniem wyborów (art. 299 § 4 Kodeksu wyborczego). W wyborach w 2020 r. zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego mogły być zgłaszane do dnia 16 marca 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza w informacji z dnia 6 lutego 2020 r. przypomniła określone w Kodeksie wyborczym zasady tworzenia komitetów wyborczych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, a w informacji z dnia 17 lutego 2020 r. o zasadach przyjmowania zgłoszeń i rejestracji kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W ustawowo określonym terminie, do dnia 16 marca 2020 r., do Państwowej Komisji Wyborczej zgłoszono do zarejestrowania 40 komitetów wyborczych. Czynności związane z badaniem prawidłowości zgłoszeń komitetów były podejmowane i wykonywane niezwłocznie po wniesieniu zawiadomienia. Państwowa Komisja Wyborcza, wobec spełnienia ustawowych warunków, przyjęła zawiadomienia o utworzeniu 34 komitetów wyborczych, a odmówiła przyjęcia zawiadomień 6 komitetów wyborczych. Poza tym Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła dodatkowo jedno zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego wskutek uznania przez Sąd Najwyższy skargi za zasadną dotyczącą jednego komitetu wyborczego, któremu Państwowa Komisja Wyborcza odmówiła przyjęcia zawiadomienia, tj. w trybie art. 300 § 2 Kodeksu wyborczego. Łącznie Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła 35 zawiadomień, z czego jeden komitet został rozwiązany w trybie art.101 § 3 Kodeksu wyborczego. Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 7 kwietnia 2020 r. o komitetach wyborczych utworzonych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja

2020 r. został niezwłocznie podany na stronach internetowych pkw.gov.pl oraz wybory.gov.pl, a także ogłoszony w Monitorze Polskim pod poz. 350.

14. Do dnia 26 marca 2020 r. do godz. 24.00 pełnomocnicy zarejestrowanych komitetów wyborczych mogli dokonywać zgłoszeń kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Zasady przyjmowania zgłoszeń i rejestracji kandydatów Państwowa Komisja Wyborcza podała do wiadomości w informacji z dnia 17 lutego 2020 r., którą umieściła na swojej stronie internetowej. W ustawowym terminie spośród uprawnionych 35 komitetów zgłoszono 19 kandydatów.
15. W związku ze spełnieniem warunków określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i w Kodeksie wyborczym Państwowa Komisja Wyborcza zarejestrowała w wyborach 10 kandydatów, a w 9 przypadkach odmówiła rejestracji kandydata. Wszystkie odmowy rejestracji kandydata wynikały z niespełnienia wymogu dołączenia do zgłoszenia prawidłowego wykazu poparcia co najmniej 100 000 obywateli mających prawo wybierania w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, o czym stanowi art. 127 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 90 § 2 i 296 Kodeksu wyborczego. Zgodnie z art. 304 § 6 Kodeksu wyborczego na uchwały Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie rejestracji kandydata komitetom wyborczym przysługiwała skarga do Sądu Najwyższego. 9 skarg zostało złożonych do Sądu Najwyższego. Żadna ze skarg komitetów wyborczych nie została uwzględniona przez Sąd Najwyższy; w 5 przypadkach skarga została oddalona, a w 4 przypadkach odrzucona z powodów formalnych.
16. W dniu 15 kwietnia 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza w związku z zakończeniem prac związanych z rejestracją kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej podjęła uchwałę nr 121/2020 PKW z dnia 15 kwietnia 2020 r. w sprawie listy kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w wyborach zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r. Jednocześnie w tym samym dniu Państwowa Komisja Wyborcza podała do wiadomości publicznej, poprzez zamieszczenie na swojej stronie internetowej, obwieszczenie z dnia 15 kwietnia

2020 r. o kandydatach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w wyborach zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.

17. Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie po zarządzeniu wyborów wydała obszernie wyjaśnienia dotyczące zasad finansowania kampanii wyborczej. Przez cały czas trwania kampanii Państwowa Komisja Wyborcza odpowiadała na pytania w sprawach zasad prowadzenia i finansowania kampanii wyborczej i ogłaszała kolejne wyjaśnienia w sprawach budzących wątpliwości komitetów wyborczych.

Kampania wyborcza, rozpoczęta jeszcze przed wprowadzeniem stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie stanu epidemii, miała w początkowej fazie charakter zbliżony do kampanii prowadzonych w związku z wcześniejszymi wyborami. Sytuacja ta uległa zmianie w związku z ograniczeniami wprowadzonymi na skutek rozwoju epidemii – m.in. zakazem zgromadzeń i ograniczeniem przebywania obywateli w miejscach publicznych oraz poruszania się. Ograniczyło to możliwość prowadzenia kampanii wyborczej w formach, które byłyby nie do pogodzenia z obowiązującymi nakazami i zakazami oraz spowodowało przeniesienie większości działań agitacyjnych do prasy, telewizji, radia i Internetu. Niektóre komitety wyborcze wydały w związku z tym oświadczenia o zaprzestaniu lub znacznym ograniczeniu prowadzenia kampanii wyborczej. Część komitetów wyborczych kierowała do Państwowej Komisji Wyborczej wystąpienia zwracające uwagę na ograniczone możliwości prowadzenia kampanii wyborczej w formach przewidzianych przepisami Kodeksu wyborczego, a nawet wyrażające opinię, że stan ten narusza standardy demokratyczne oraz konstytucyjne i ustawowe zasady przeprowadzania wyborów. Do Państwowej Komisji Wyborczej kierowane były również wystąpienia komitetów wyborczych, posłów i wyborców, w których zarzucano publicznym nadawcom radiowym i telewizyjnym nierówne traktowanie kandydatów, a funkcjonariuszom publicznym wykorzystywanie stanowisk do prowadzenia agitacji wyborczej. Nieliczne były natomiast informacje o naruszeniach zasad prowadzenia kampanii wyborczej polegających

na prowadzeniu agitacji wyborczej lub umieszczaniu materiałów wyborczych w miejscach niedozwolonych, rozpowszechnianiu materiałów bez wymaganych oznaczeń, niszczeniu materiałów wyborczych i innych tego typu incydentach.

Państwowa Komisja Wyborcza podjęła wszystkie czynności związane z przeprowadzeniem wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych przez Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 10 maja 2020 r., do których była zobowiązana przepisami prawa.

Jednakże w dniu 16 kwietnia 2020 r. została uchwalona ustawa o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV -2, na mocy której zawieszono zostały obowiązki informacyjne wynikające z przepisów Kodeksu wyborczego, nałożone na wójtów i komisarzy wyborczych, ponadto przepisy dotyczące wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania, głosowania korespondencyjnego oraz głosowania przez pełnomocnika. Zawieszono zostały przede wszystkim kompetencje Państwowej Komisji Wyborczej w zakresie ustalenia wzoru karty do głosowania i zarządzenia druku kart. Pozbawienie Państwowej Komisji Wyborczej prawnych możliwości drukowania kart do głosowania sprawiło, że głosowanie w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 10 maja 2020 r. było niemożliwe. Karty wyborcze są bowiem warunkiem koniecznym do przeprowadzenia głosowania. W konsekwencji powyższego nie mogły mieć zastosowania także inne przepisy Kodeksu wyborczego związane z głosowaniem, w tym wójtowie oraz konsulowie nie przygotowali spisów wyborców, w dniu 10 maja 2020 r. oraz na 24 godziny przed tym dniem nie obowiązywała tzw. cisza wyborcza oraz lokale wyborcze pozostały zamknięte.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że obowiązująca od 18 kwietnia 2020 r. regulacja prawna wprowadzona przez ustawodawcę pozbawiła Państwową Komisję Wyborczą instrumentów koniecznych do wykonywania jej obowiązków, co w konsekwencji doprowadziło do nieprzeprowadzenia głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.

Komunikat w tej sprawie Państwowa Komisja Wyborcza podała do wiadomości publicznej na swojej stronie internetowej w dniu 7 maja 2020 r. Został on także przekazany do wszystkich gmin oraz do mediów.

W dniu 9 maja 2020 r. weszła w życie ustawa z dnia 6 kwietnia 2020 r. o szczególnych zasadach przeprowadzania wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. (Dz. U. poz. 827), jednakże do dnia 10 maja 2020 r., tj. do dnia głosowania, nie zostały doręczone wyborcom pakiety wyborcze. Dlatego też komunikat Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 7 maja 2020 r. pozostał aktualny.

W dniu 10 maja 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza podjęła uchwałę nr 129/2020 w sprawie stwierdzenia braku możliwości głosowania na kandydatów w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Komisja stwierdziła, że jej podjęcie konieczne było w związku z nieprzeprowadzeniem głosowania w dniu 10 maja 2020 r.

Należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 102 pkt 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 695), która weszła w życie w dniu 18 kwietnia 2020 r., zawieszono zostały m. in. kompetencje Państwowej Komisji Wyborczej w zakresie ustalenia wzoru karty do głosowania i zarządzenia druku kart.

Natomiast ustawa przewidująca jedynie głosowanie w formie korespondencyjnej weszła w życie w dniu 9 maja 2020 r. Fakt, że ustawa ta weszła w życie w przeddzień wyznaczonej daty wyborów spowodował, iż organy i podmioty w niej określone, odpowiedzialne m.in. za zapewnienie pakietów wyborczych oraz ich dostarczenie do wyborców, nie były w stanie zrealizować ciążących na nich obowiązków.

Sprawiło to, że głosowanie w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 10 maja 2020 r. nie odbyło się.

Zaistniała sytuacja, jak wskazano powyżej, nie jest wprost uregulowana w obowiązujących przepisach prawa. Państwowa Komisja Wyborcza nie mogła zatem sporządzić protokołu głosowania, stwierdzić wyniku wyborów, a także sporządzić sprawozdania, które przekazuje się Marszałkowi Sejmu oraz Sądowi Najwyższemu, po podaniu do publicznej wiadomości wyników wyborów.

Z uwagi na powyższe Państwowa Komisja Wyborcza uwzględniając całościowo istniejący stan prawny i faktyczny, na posiedzeniu w dniu 10 maja 2020 r., uznała jednogłośnie, że brak możliwości głosowania na kandydatów m.in. z uwagi na niedoręczenie wyborcom kart do głosowania równoważny jest w skutkach z przewidzianym w art. 293 § 3 Kodeksu wyborczego brakiem możliwości głosowania ze względu na brak kandydatów.

2. Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzone na dzień 28 czerwca 2020 r.

1. Wybory zarządził Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 3 czerwca 2020 r. wyznaczając ich datę na niedzielę dnia 28 czerwca 2020 r. Określone zostały terminy wykonania czynności wyborczych (kalendarz wyborczy). Postanowienie Marszałka Sejmu o zarządzeniu wyborów zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 3 czerwca 2020 r. poz. 988.

Wybory zostały przygotowane i przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504 i z 2020 r. poz. 568) – zwanej dalej „Kodeksem wyborczym”, a także ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. poz. 979) – zwanej dalej „Ustawą”.

2. Zgodnie z wymogami ustawowymi w wykonywaniu zadań i czynności wyborczych stosowano akty wykonawcze wydawane przez właściwych ministrów i Krajową Radę Radiofonii i Telewizji dotyczące: rejestru i spisu wyborców; sporządzenia pełnomocnictwa do głosowania; lokali obwodowych komisji wyborczych

dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych i ochrony lokali w czasie przerwy w głosowaniu; utworzenia obwodów głosowania za granicą i na polskich statkach morskich, podziału czasu między komitety wyborcze na rozpowszechnianie audycji wyborczych nieodpłatnie w programach publicznej telewizji i radiofonii; sposobu przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów; rejestru zaciągniętych kredytów i wpłat prowadzonych przez komitety wyborcze; wykazu środków ochrony osobistej związanej ze zwalczaniem epidemii COVID-19 dla członków obwodowych komisji wyborczych oraz szczegółowych zasad bezpieczeństwa sanitarnego w lokalu wyborczym.

Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z delegacją ustawową, współdziałała z właściwymi ministrami w sprawach wydawanych przez nich aktów prawnych, bądź ich nowelizacji.

3. Państwowa Komisja Wyborcza wykonując ustawowe upoważnienie ustaliła właściwość miejscową, numery i siedziby okręgowych komisji wyborczych i powołała okręgowe komisje wyborcze; uchwałała: regulaminy okręgowych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych; zasady powoływania obwodowych komisji wyborczych; wzory protokołów głosowania i protokołu o wynikach głosowania; wzór karty do głosowania oraz nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille'a; wzór i rozmiar koperty na pakiet wyborczy, koperty zwrotnej, koperty na kartę do głosowania, oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania oraz instrukcji głosowania korespondencyjnego; tryb drukowania i sposób dostarczenia kart do głosowania obwodowym komisjom wyborczym oraz sposób sporządzania i przekazania kart dla obwodów głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich; sposób postępowania z kopertami zwrotnymi i pakietami wyborczymi w głosowaniu korespondencyjnym w kraju, a także za granicą; zasady i tryb przekazywania właściwym okręgowym komisjom wyborczym wyników głosowania i protokołów głosowania z obwodów za granicą i na polskich statkach morskich; zakres i warunki wykorzystania techniki

elektronicznej w wyborach; wydała wytyczne dla okręgowych i obwodowych komisji wyborczych dotyczące zadań i trybu ich pracy, przeprowadzenia głosowania i ustalenia jego wyników.

Ponadto na podstawie art. 15 ust. 6 Ustawy, na wniosek Ministra Zdrowia i po wysłuchaniu uzasadnienia, Państwowa Komisja Wyborcza zarządziła głosowanie wyłącznie korespondencyjne w dwóch gminach, tj. w gminie Baranów i gminie Markłowice (uchwała Nr 197/2020 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie zarządzenia głosowania wyłącznie korespondencyjnego na terenie gminy Baranów w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r.; uchwała Nr 198/2020 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie zarządzenia głosowania wyłącznie korespondencyjnego na terenie gminy Markłowice w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r.).

Rozporządzenia i uchwały zostały ogłoszone odpowiednio w Dzienniku Ustaw i Monitorze Polskim. Niezwłocznie po uchwaleniu były także zamieszczane na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej pkw.gov.pl oraz na stronie wybory.gov.pl.

4. Państwowa Komisja Wyborcza w całym okresie wyborczym zapewniła ponadto w innych formach pomoc prawną i organizacyjną w zakresie wykonywania czynności wyborczych – organom i innym podmiotom uczestniczącym w procesie wyborczym, komitetom wyborczym i wyborcom. Sporządzone zostały i były dostępne publicznie informacje i wyjaśnienia Państwowej Komisji Wyborczej:
 - o tworzeniu komitetu wyborczego kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zasadach przyjmowania zgłoszeń i rejestracji kandydatów, w których przypomniano szczegółowo warunki i termin utworzenia i zgłoszenia komitetu wraz ze wzorami wymaganych załączników;
 - w sprawie składania zawiadomień o uczestnictwie w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. przez

komitety wyborcze, których zawiadomienia o utworzeniu zostały przyjęte przez Państwową Komisję Wyborczą w związku z wyborami zarządzonymi na dzień 10 maja 2020 r.;

- o zasadach przyjmowania ponownych zgłoszeń kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarejestrowanych przez Państwową Komisję Wyborczą w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r., dokonywanych przez pełnomocników wyborczych komitetów wyborczych, których zawiadomienie o uczestnictwie w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. zostało przyjęte przez Państwową Komisję Wyborczą;
 - o czynnym i biernym prawie wyborczym w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
 - o warunkach udziału w głosowaniu w obwodach utworzonych w kraju, za granicą i na polskich statkach morskich;
 - o uprawnieniach w wyborach wyborców niepełnosprawnych;
 - o możliwości skorzystania przez każdego wyborcę z korespondencyjnego trybu głosowania oraz sposobie realizacji tego prawa w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r.;
 - o zasadach finansowania kampanii wyborczej w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.
5. W realizacji zadań wyborczych korzystano w szerokim zakresie, oprócz tradycyjnych sposobów komunikacji, z sieci Internet. Dla potrzeb wyborczych dostępna była stała strona internetowa Komisji pkw.gov.pl oraz dedykowana strona wybory.gov.pl. Ponadto informacje na temat najważniejszych czynności wykonywanych przez wyborców zawierały spoty edukacyjne Państwowej Komisji Wyborczej emitowane w telewizji oraz innych mediach, umieszczane w serwisie YouTube oraz na stronie pkw.gov.pl

Także okręgowe komisje wyborcze, delegatury Krajowego Biura Wyborczego i urzędy wielu gmin starały się zapewnić w różnych formach bieżącą informację na ten temat. Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej, Szef Krajowego Biura Wyborczego oraz pracownicy Krajowego Biura Wyborczego każdego dnia brali udział w audycjach radiowych oraz programach telewizyjnych poświęconych tematyce wyborczej na bieżąco przekazując informacje istotne dla wyborców.

Mimo szerokiej prezentacji przepisów i informacji na tematy wyborcze w wielu mediach, do Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego stale zgłaszano, na piśmie, telefonicznie i e-mailem pytania w różnych szczegółowych sprawach.

6. Wybory przeprowadziły organy wyborcze określone w Kodeksie wyborczym: Państwowa Komisja Wyborcza, okręgowe komisje wyborcze i obwodowe komisje wyborcze. Zgodnie z art. 170 § 3 Kodeksu wyborczego oraz art. 19 ust. 2 Ustawy, Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 12 czerwca 2020 r. powołała okręgowe komisje wyborcze w celu przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. Powołano 49 okręgowych komisji wyborczych, w ich skład stosownie do ustawowych wymogów powołano, na wniosek komisarzy wyborczych, osoby mające wykształcenie wyższe prawnicze oraz dające rękojmię należytego pełnienia tej funkcji. Ogółem w skład komisji powołano 293 osoby (w tym powołano wszystkich Komisarzy Wyborczych; pozostali członkowie w zdecydowanej większości byli sędziami). Miała miejsce tylko jedna rezygnacja (po I turze głosowania) członka Okręgowej Komisji Wyborczej.

Obwodowe komisje wyborcze powołali komisarze wyborczy, w obwodach za granicą konsulowie, a na polskich statkach morskich kapitanowie statków. Głosowanie przeprowadzono w 27 229 obwodach głosowania. Powołano 25 433 komisji w stałych obwodach głosowania w kraju, 1 620 komisji w odrębnych obwodach głosowania, 169 komisji za granicą (w II turze liczba ta wzrosła do 171 komisji) i 8 komisji na polskich statkach. W skład obwodowych komisji

wyborczych powołano ponad 200 tys. wyborców. W każdej gminie, zgodnie z ustawowymi wymogami, co najmniej ½ lokali wyborczych dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych; na obszarze kraju lokali takich było 14 602. Obwieszczenia o obwodach głosowania zostały rozplakatowane w terminie wynikającym z kalendarza wyborczego. W wielu gminach zapewniono informację o lokalach głosowania także w inny sposób: w lokalnych środkach przekazu, poprzez wywieszki na klatkach schodowych itp. Informacje o adresach lokali głosowania były dostępne na dedykowanej stronie internetowej wybory.gov.pl poprzez specjalną wyszukiwarkę, udzielano ich także telefonicznie w okręgowych komisjach wyborczych i w Państwowej Komisji Wyborczej. Łącznie w skład komisji obwodowych w kraju powołano 154 292 osób reprezentujących komitety wyborcze.

Poszczególne komitety wyborcze kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej były reprezentowane w składach obwodowych komisji wyborczych następująco:

KW Andrzeja Dariusza Placzyńskiego – 1406 osób, KW Andrzeja Dudy – 33753 osób, KW Grzegorza Sowy – 1045 osoby, KW Jerzego Walkowiaka – 641 osób, KW Krzysztofa Bosaka – 13154 osób, KW Krzysztofa Urbanowicza – 611 osób, KW Leszka Samborskiego – 5896 osób, KW Marcina Bugajskiego – 913 osoby, KW Marka Jakubiaka – 2632 osób, KW Mirosława Piotrowskiego – 3915 osób, KW Pawła Kazimierza Świtonia – 2544 osób, KW Pawła Tanajno – 4507 osób, KW Piotra Stanisława Bakun – 973 osób, KW Rafała Trzaskowskiego – 24 655 osób, KW Roberta Biedronia – 16 725 osób, KW Rolanda Dubowskiego 535 osób, KW Romualda Starosielca – 4624 osób, KW Stanisława Żółtka – 4953 osób, KW Szymona Hołowni – 7546 osób, KW Waldemara Włodzimierza Witkowskiego – 651 osób, KW Wiesława Lewickiego – 1513 osób, KW Władysława Kosiniaka-Kamysza – 21100 osób.

Dodatkowo na podstawie art. 20 ust 3 Ustawy w skład obwodowych komisji wyborczych utworzonych w zakładach leczniczym lub domach pomocy społecznej

komisarze wyborczy, na umotywowany wniosek osób kierujących tą jednostką, powołali 5045 osób spośród pracowników danych jednostek.

W związku z uzupełnieniem składu obwodowych komisji wyborczych komisarze wyborczy powołali przed dniem pierwszego głosowania 42 745 osób.

Obwodowe Komisje Wyborcze zostały przeszkolone przez urzędników wyborczych i okręgowe komisje wyborcze. Z uwagi na reżim sanitarny, przeprowadzano kilka szkoleń w danej gminie, przy obecności mniejszej liczby członków obwodowych komisji wyborczych bądź szkolenia odbywały się w formie wideokonferencji.

7. Utworzono na obszarze kraju, za granicą i na polskich statkach morskich 27231 obwodów głosowania, w tym: w kraju 27 052 obwodów głosowania, w tym 25433 obwodów stałych, 799 obwody w zakładach leczniczych, 139 obwodów w zakładach karnych i aresztach śledczych, 33 w oddziałach zewnętrznych zakładów karnych i aresztów śledczych, 3 obwody w domach studenckich, 645 obwodów w domach pomocy społecznej. Dla obywateli polskich przebywających za granicą obwody głosowania w liczbie 169 utworzył Minister Spraw Zagranicznych (w dniu ponownego głosowania liczba obwodów wyniosła 171). Z uwagi na stan pandemii w 74 obwodach głosowanie odbyło się wyłącznie korespondencyjnie, w 70 obwodach wyborcy mieli możliwość zagłosowania zarówno korespondencyjnie jak i osobiście w lokalu wyborczym, natomiast w 24 obwodach głosować można było wyłącznie osobiście w lokalu wyborczym. Osiem obwodów głosowania na polskich statkach morskich utworzył Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.
8. Na podstawie przepisów Ustawy wyborcy mogli głosować osobiście w lokalu wyborczym bądź korespondencyjnie.

Na obszarze kraju w II turze wysłano 223 849 pakietów wyborczych (liczba otrzymanych kopert zwrotnych wyniosła 215 271), a za granicą wysłano 480 262 pakiety wyborcze (otrzymano 399 360 kopert zwrotnych). Łącznie w II turze

wysłano 704 111 pakietów wyborczych, a liczba otrzymanych kopert zwrotnych wyniosła 614 631.

9. W trybie wymaganym ustawowo zostały sporządzone spisy wyborców. Liczba osób uprawnionych do głosowania wyniosła 30 268 460 osób, w tym za granicą w I turze do spisu wyborców dopisało się 373 929 wyborców, a w II turze 524 884 wyborców.

Na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania w I turze głosowało 216 557 wyborców, a w II turze 584 751 wyborców. Natomiast liczba wyborców głosujących przez pełnomocnika w I turze wyniosła 16 854, a w II turze 21 210.

Państwowa Komisja Wyborcza, okręgowe komisje wyborcze i Krajowe Biuro Wyborcze w informacjach podawanych wielokrotnie w prasie, w Internecie, telewizji i radiu, w wyjaśnieniach pisemnych i telefonicznych przypominały o obowiązujących wymogach prawnych dotyczących sporządzenia spisów wyborców, o możliwości i terminach dopisania się do spisu i pobrania zaświadczenia o prawie do głosowania. Z informacji przekazanych Państwowej Komisji Wyborczej wynika, że spisy wyborców zasadniczo zostały sporządzone w terminie i poprawnie. Błędów i nieprawidłowości nie było dużo i w większości zostały usunięte przed dniem głosowania. Wystąpiły przypadki niedokładnego sporządzenia spisów w niektórych obwodach odrębnych, zwłaszcza w szpitalach; powodem tego są najczęściej nieaktualne wykazy osób przebywających w tych placówkach. Wielu wyborców sygnalizowało problem z dopisaniem się do spisu wyborców przed II turą, a także z głosowaniem w innym miejscu niż miejsce ujęcia w spisie wyborców. Wyborcy, mimo licznych informacji w tym zakresie, nie mieli świadomości, że dopisując się do spisu wyborców przed I turą będą tam ujęci również w dniu ponownego głosowania. Jednakże Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza, iż wyjaśnienia w tym zakresie podawane były do publicznej wiadomości przed każdymi wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w tym również przed wyborami zarządzonymi na dzień 28 czerwca 2020 r. Zostało to podkreślone w Informacji o warunkach udziału obywateli polskich w głosowaniu w obwodach

głosowania utworzonych w kraju w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r., w Informacji o warunkach udziału obywateli polskich w głosowaniu w obwodach głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. (zamieszczonych 3 czerwca 2020 r.) i spocie informacyjnym „Co zrobić, aby zagłosować poza miejscem zamieszkania” dostępnym na stronie internetowej Komisji, na kanale YouTube oraz emitowanym na antenach m.in. Telewizji Polskiej oraz w innych mediach). Kolejna informacja w tym zakresie została podana do wiadomości publicznej na stronie internetowej (30 czerwca 2020 r.) przed ponownym głosowaniem (II turą) wraz z informacją o głosowaniu korespondencyjnym (Komunikat dla wyborców dotyczący ponownego głosowania). Jednocześnie należy zauważyć, że Państwowa Komisja Wyborcza wielokrotnie zwracała uwagę na problemy wynikające z powyższych regulacji, w szczególności właśnie w przypadku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Kwestia ta stanowiła ważną część złożonej przez Komisję, zgodnie z art. 160 § 1 pkt 8 Kodeksu wyborczego, Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałkowi Senatu Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesowi Rady Ministrów informacji o realizacji przepisów Kodeksu wyborczego oraz propozycjach ich zmiany (pkt 10 pisma z dnia 1 lutego 2016 r. znak ZPOW-430-8/15).

10. Państwowa Komisja Wyborcza w informacjach z dnia 3 czerwca 2020 r. podanych na stronach internetowych Komisji, przypomniła określone w Kodeksie wyborczym zasady tworzenia komitetu wyborczego kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady przyjmowania zgłoszeń i rejestracji kandydata w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r., a także w związku z art. 14 Ustawy, opublikowała na swoich stronach internetowych informację w sprawie składania zawiadomień o uczestnictwie w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. oraz informację o zasadach przyjmowania ponownych zgłoszeń kandydatów

na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarejestrowanych przez Państwową Komisję Wyborczą w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r., dokonywanych przez pełnomocników wyborczych komitetów wyborczych, których zawiadomienie o uczestnictwie w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. zostało przyjęte przez Państwową Komisję Wyborczą.

W ustawowo określonym terminie, do dnia 5 czerwca 2020 r., do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęło 1 zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. oraz 24 zawiadomienia o uczestnictwie komitetu wyborczego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. Czynności związane z badaniem prawidłowości zgłoszeń komitetów były podejmowane i wykonywane niezwłocznie po wniesieniu zgłoszeń. Państwowa Komisja Wyborcza wobec spełnienia ustawowych warunków przyjęła 1 zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego i 22 zawiadomienia o uczestnictwie komitetu wyborczego, a odmówiła przyjęcia zawiadomień o uczestnictwie 2 komitetów wyborczych (Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Voigta oraz Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Zbigniewa Antoniego Wesołowskiego), które nie spełniały ustawowych wymogów.

Państwowa Komisja Wyborcza zarejestrowała komitety wyborcze następujących kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: Rafała Trzaskowskiego, Władysława Kosiniaka-Kamysza, Pawła Tanajno, Krzysztofa Bosaka, Romualda Starosielca, Andrzeja Dudy, Szymona Hołowni, Roberta Biedronia, Marka Jakubiaka, Mirosława Piotrowskiego, Stanisława Żółtka, Pawła Kazimierza Świtonia, Grzegorza Sowy, Waldemara Włodzimierza Witkowskiego, Marcina Bugajskiego, Leszka Samborskiego, Rolanda Dubowskiego, Krzysztofa Urbanowicza, Andrzeja Dariusza Placzyńskiego, Jerzego Walkowiaka, Piotra Stanisława Bakun, Sławomira Grzywy, Wiesława Lewickiego.

Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 12 czerwca 2020 r. o utworzonych komitetach wyborczych została niezwłocznie podana na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej i ogłoszona w Monitorze Polskim pod poz. 546.

11. Do dnia 10 czerwca 2020 r. do godz. 16.15 pełnomocnicy wyborczy zarejestrowanych komitetów wyborczych mogli dokonywać zgłoszeń kandydatów, a także ponownych zgłoszeń na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku komitetów wyborczych, których zawiadomienia o utworzeniu zostały przyjęte przez Państwową Komisję Wyborczą w związku z wyborami zarządzonymi na dzień 10 maja 2020 r. oraz zawiadomiły one Państwową Komisję Wyborczą o zamiarze uczestnictwa w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. Z zachowaniem określonych w Ustawie wymogów zgłoszono do zarejestrowania 14 kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z wymogami Kodeksu wyborczego i Ustawy, zarejestrowała Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Rafała Kazimierza Trzaskowskiego oraz uznała za zarejestrowanego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: Andrzeja Sebastiana Dudę, Mirosława Mariusza Piotrowskiego, Pawła Jana Tanajno, Stanisława Józefa Żółtka, Krzysztofa Boska, Władysława Marcina Kosiniaka-Kamysza, Szymona Franciszka Hołownię, Roberta Biedronia, Marka Jakubiaka, a odmówiła rejestracji Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: Sławomira Adama Grzywy, Leszka Samborskiego, Piotra Stanisława Bakun oraz Waldemara Włodzimierza Witkowskiego. Jednakże w związku z postanowieniem Sądu Najwyższego sygn. akt I SNW 61/20 z dnia 12 czerwca 2020 r. wydanym w związku z uchwałą Komisji w sprawie odmowy rejestracji, Państwowa Komisja Wyborcza w dniu 12 czerwca 2020 r. zarejestrowała Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Waldemara Włodzimierza Witkowskiego.

Stosownie do art. 305 Kodeksu wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 12 czerwca 2020 r. sporządziła listę zarejestrowanych kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w wyborach zarządzonych na dzień

28 czerwca 2020 r. obejmującą w kolejności alfabetycznej nazwiska 11 kandydatów.

Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej o kandydatach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w wyborach zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. zostało rozplakatowane na obszarze kraju.

12. Państwowa Komisja Wyborcza podała do publicznej wiadomości ustawowe zasady prowadzenia kampanii wyborczej. Przypomniała w szczególności, że zgodnie z art. 104 Kodeksu wyborczego, kampania wyborcza rozpoczyna się z dniem zarządzenia wyborów i że nie może być prowadzona na 24 godziny przed dniem głosowania i w dniu głosowania aż do jego zakończenia. Wskazała także uprawnienia i rygory prawne dotyczące finansowania wyborów apelując do wszystkich potencjalnych podmiotów wyborczych o przestrzeganie obowiązujących przepisów prawa. Niezwłocznie po zarządzeniu wyborów Państwowa Komisja Wyborcza w stanowisku z dnia 3 czerwca 2020 r. przypomniała w szczególności, iż osoby pełniące funkcje publiczne powinny w pełnieniu tych funkcji oddzielać czynności związane z kandydowaniem i prowadzeniem kampanii wyborczej od wykonywania zadań wynikających ze sprawowanej funkcji, a ponadto, że kampanię wyborczą prowadzą na zasadzie wyłączności komitety wyborcze i że działania na rzecz promocji kandydata i o charakterze agitacyjnym powinny być podejmowane za zgodą właściwego komitetu i finansowane wyłącznie ze środków komitetu. Państwowa Komisja Wyborcza przez cały czas trwania kampanii wyborczej przedstawiała i wyjaśniała ponadto w różnych formach przepisy prawa wyborczego i procedury wyborcze. Wyjaśnienia i informacje w tych sprawach były przypominane wielokrotnie w Internecie, w programach telewizyjnych, radiowych, w prasie. Państwowa Komisja Wyborcza zajmowała stanowiska i udzielała wyjaśnień w zakresie różnego rodzaju spraw szczegółowych związanych z kampanią wyborczą, agitacją wyborczą, audycjami wyborczymi.

13. Kampania wyborcza, zwłaszcza w ponownym głosowaniu i w dużych miejscowościach była aktywna i dynamiczna, ale przebiegała generalnie bez incydentów. W czasie ciszy wyborczej miały miejsce nieliczne, odnotowywane także w innych wyborach, zdarzenia polegające na zrywaniu bądź niszczeniu banerów, rozrzucaniu ulotek, zaklejaniu plakatów kandydatów.
14. Lokale wyborcze zostały przygotowane zgodnie z wymaganiami ustawowymi. Wywieszono w nich urzędowe obwieszczenia i informacje: o zarejestrowanych kandydatach na Prezydenta, o numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach obwodowych komisji wyborczych, o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu, o składzie komisji. We wszystkich lokalach znajdowały się pomieszczenia za osłoną, bądź parawany i osłony mające zapewnić tajność głosowania. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 15 czerwca 2020 r. w sprawie wykazu środków ochrony osobistej związanej ze zwalczaniem epidemii COVID-19 dla członków obwodowych komisji wyborczych oraz szczegółowych zasad bezpieczeństwa sanitarnego w lokalu wyborczym (Dz.U. poz. 1046) lokale wyborcze wyposażone były w płyny do dezynfekcji rąk oraz do dezynfekcji powierzchni, a członkowie obwodowych komisji wyborczych zostali wyposażeni w rękawiczki, maseczki oraz przyłbice.
15. W przeddzień i w dniu głosowania okręgowe komisje wyborcze pełniły dyżury dla udzielania pomocy i informacji obwodowym komisjom wyborczym i wyborcom. Dyżury pełnione były również w urzędach gmin, przede wszystkim w działach ewidencji ludności, w celu zapewnienia fachowej pomocy w zakresie ewentualnych kłopotów dotyczących spisów wyborców. W tym samym czasie dyżury pełnili też członkowie Państwowej Komisji Wyborczej oraz Krajowe Biuro Wyborcze.
16. Lokale wyborcze były otwarte od godz. 7.00 do 21.00. Obwodowe komisje wyborcze otrzymały spisy wyborców, karty do głosowania, formularze protokołów do głosowania i pieczęcie. Komisje policzyły i ostemplowały karty do głosowania, sprawdziły i opieczętowały urny wyborcze, rozłożyły spisy wyborców. W pojedynczych przypadkach dokonano zmian w składach obwodowych komisji

wyborczych w związku z niewykonywaniem zadań, a także z powodu nietrzeźwości członka komisji.

17. Przy czynnościach głosowania i ustalania wyników głosowania w obwodach mogli być obecni mężowie zaufania komitetów wyborczych. Według informacji przekazanych Państwowej Komisji Wyborczej przez okręgowe komisje wyborcze obecność mężów zaufania w lokalach wyborczych była liczna, szczególnie w dniu ponownego głosowania. Przebieg głosowania w wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej obserwowali także obserwatorzy międzynarodowi. Ich liczba była znacznie mniejsza niż w latach ubiegłych. Państwowa Komisja Wyborcza wydała osobom zainteresowanym obserwacją 29 zaświadczeń umożliwiających wstęp do lokali wyborczych i obserwowanie czynności wyborczych. Obserwatorami międzynarodowymi byli przedstawiciele Specjalnej Misji Oceniającej Wybory (Special Election Assessment Mission SEAM) ODIHR OBWE – 17 zaświadczeń (w tym dla ich tłumaczy) oraz Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy – 12 zaświadczeń (w tym też dla tłumaczy).
18. Po zakończeniu głosowania obwodowe komisje wyborcze dokonały ustalenia wyników głosowania i sporządziły protokoły głosowania w obwodach. Ustalone wyniki głosowania były niezwłocznie podawane do publicznej wiadomości przez ich wywieszenie w siedzibach komisji, w miejscach łatwo dostępnych dla wyborców. Protokoły wyników głosowania w obwodach przewodniczący komisji (lub osoby przez nich upoważnione) przekazali w zabezpieczonych kopertach okręgowym komisjom wyborczym. Odbioru protokołów – w zamkniętych i opieczętowanych kopertach – dokonywały osoby upoważnione przez okręgowe komisje wyborcze i dostarczały je komisjom okręgowym. Przy czynnościach tych mogli być obecni mężowie zaufania, jednakże w praktyce korzystali oni z tego uprawnienia rzadko.
19. W celu wspomoczenia pracy obwodowych komisji wyborczych i zapewnienia poprawności arytmetycznej danych w protokołach głosowania było stosowane wspomaganie elektroniczne za pomocą systemu informatycznego Wsparcie Organów Wyborczych (WOW), zgodnie z zasadami określonymi w uchwale

Nr 162/2020 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 8 czerwca 2020 r. w sprawie warunków oraz sposobu pomocniczego wykorzystania techniki elektronicznej w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. (M.P. poz. 522). Wykorzystanie systemu WOW m.in. umożliwiło obwodowej komisji druk projektu protokołu głosowania oraz wprowadzenie i przechowywanie danych zawartych w protokole, wsparcie sprawdzenia poprawności ustalenia wyników pod względem zgodności arytmetycznej oraz przekazanie danych o wynikach głosowania w obwodzie okręgowej komisji wyborczej.

20. Głosowanie w dniu 28 czerwca 2020 r. (27 czerwca 2020 r. w obu Amerykach) odbyło się w 167 obwodach głosowania, zaś w dniu ponownego głosowania, 12 lipca 2020 r., przeprowadzono w 169 komisjach wyborczych. Pomimo tych szczególnych i trudnych okoliczności, polscy wyborcy zamieszkali za granicą w nienotowanej wcześniej liczbie wzięli udział w wyborach. Łącznie do spisów wyborców prowadzonych przez konsulów zapisała się rekordowa liczba 524 884 (w I turze było to 373 929) wyborców. Odpowiednio 578 wyborców w I turze i 4749 wyborców w II turze głosowało na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania.

Zdecydowana większość wyborców skorzystała z możliwości głosowania korespondencyjnego. Ze względu na uwarunkowania epidemiczne w 20 krajach możliwe było wyłącznie głosowanie korespondencyjne, wśród nich znalazły się również te, w których zamieszkuje największa liczba obywateli polskich, m.in: Wielka Brytania, Niemcy, Stany Zjednoczone, Kanada, Republika Irlandii, Niderlandy, Norwegia. Przygotowanie głosowania korespondencyjnego dla tak dużej rzeszy wyborców stanowiło bezprecedensowe wyzwanie dla urzędów konsularnych. Urzędy konsularne przygotowały i wysłały w I turze 343 241 pakietów wyborczych, a w II turze wyborów 480 262 pakietów wyborczych. Przygotowanie i wysyłka pakietów przed II turą wyborów zajęła 5 dni, tj. o dwa dni krócej niż przewiduje ustawowy termin. Łącznie w obu turach daje to liczbę 823 503 wysłanych pakietów wyborczych.

Frekwencja w obu turach głosowania za granicą wyniosła powyżej 80%. W głosowaniu 28 czerwca 2020 r. zagłosowało 86,67% uprawnionych, w dniu ponownego głosowania frekwencja była nieco niższa i wyniosła 82,7%.

21. Okręgowe Komisje Wyborcze na podstawie protokołów głosowania w obwodach ustaliły protokolarnie zbiorcze wyniki głosowania w okręgu wyborczym. Protokoły zbiorczych wyników głosowania wraz z protokołami głosowania ze wszystkich obwodów głosowania przewodniczący komisji okręgowych lub upoważnione przez nich osoby dostarczyli niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej. Informacje o zbiorczych wynikach głosowania okręgowe komisje podały do publicznej wiadomości. Okręgowe komisje wyborcze przy ustalaniu zbiorczych wyników głosowania korzystały z systemu elektronicznego Wsparcia Organów Wyborczych w zakresie określonym powołaną uchwałą Nr 162/2020 Państwowej Komisji Wyborczej. System WOW umożliwił okręgowym komisjom wyborczym kontrolę i sprawowanie nadzoru nad meldunkiem przedwyborczym. Poprzez system przekazano informację o liczbie mieszkańców, liczbie wyborców, którym wydano zaświadczenia o prawie do głosowania, liczbie osób skreślonych ze spisu, liczbie wydanych pełnomocnictw do głosowania, liczbie wysłanych pakietów wyborczych, liczbie osób dopisanych do spisu na obszarze właściwości okręgowej komisji. Po zakończeniu głosowania system Wsparcia Organów Wyborczych pomógł w weryfikacji protokołów obwodowych, a następnie w przygotowaniu zestawienia liczbowego z obszaru okręgu. Zestawienie to po porównaniu z drugim zestawieniem, przygotowanym na podstawie innej metody sprawdzania poprawności protokołów obwodowych, pomogło w sporządzeniu protokołu zbiorczych wyników głosowania ustalonych przez komisję okręgową.
22. Po otrzymaniu zbiorczych wyników głosowania od wszystkich okręgowych komisji wyborczych i stwierdzeniu prawidłowości ustalonych wyników głosowania, Państwowa Komisja Wyborcza w dniu 30 czerwca 2020 r. ustaliła wyniki głosowania i wyniki wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że w głosowaniu przeprowadzonym w dniu 28 czerwca 2020 r. żaden z pośród 11 kandydatów na Prezydenta nie otrzymał

więcej niż połowę ważnych głosów, w związku z tym, w dniu 12 lipca 2020 r. zostanie przeprowadzone ponowne głosowania, w którym wybór zostanie dokonany spośród dwóch kandydatów, którzy w pierwszym głosowaniu otrzymali największą liczbę głosów, a kandydatami tymi są: Andrzej Sebastian Duda i Rafał Kazimierz Trzaskowski. Wyniki głosowania i wyniki wyborów Państwowa Komisja Wyborcza podała do publicznej wiadomości na konferencji prasowej w dniu 30 czerwca 2020 r. oraz przekazała do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw. Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 30 czerwca 2020 r. o wynikach głosowania i wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 1 lipca 2020 r. poz. 1163.

23. Ponowne głosowanie zgodnie z art. 292 § 1 i 2 i art. 319 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego, zostało przeprowadzone w dniu 12 lipca 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie protokołów zbiorczych wyników głosowania otrzymanych od wszystkich okręgowych komisji wyborczych, ustaliła protokolarnie w dniu 13 lipca 2020 r. wyniki ponownego głosowania i wynik wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Na podstawie wyników ustalonych w protokole głosowania, Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z art. 317 § 1 Kodeksu wyborczego, podjęła uchwałę stwierdzającą wybór Andrzeja Sebastiana Dudy na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Wyniki głosowania i wyborów Państwowa Komisja Wyborcza podała w tym samym dniu o godz. 19.45 do publicznej wiadomości na konferencji prasowej. Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 13 lipca 2020 r. o wynikach ponownego głosowania i wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z 13 lipca 2020 r. poz. 1238.

W dniu 21 lipca 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z art. 317 § 2 Kodeksu wyborczego wręczyła Prezydentowi uchwałę Nr 203/2020 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie stwierdzenia wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

24. Państwowa Komisja Wyborcza informowała w okresie kampanii wyborczej o pracach i problemach związanych z przygotowaniem wyborów i wykonywaniem czynności wyborczych. Komisja odbyła 13 konferencji prasowych poświęconych problematyce wyborów, w tym bezpośrednio przed głosowaniem – 26 czerwca i 10 lipca 2020 r. W dniach głosowania – 28 czerwca i 12 lipca 2020 r. Komisja podawała czterokrotnie, o godz. 10.00, 13.30 i 18.30 oraz o 22.00, informacje o frekwencji wyborczej i przebiegu głosowania zarówno w trakcie pierwszego, jak i ponownego głosowania.

W dniu 3 sierpnia 2020 r., w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt. I NSW 5890/20, na podstawie sprawozdania z wyborów przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą oraz opinii wydanych w wyniku rozpoznania protestów przeciwko ważności wyboru Andrzeja Sebastiana Dudy na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, dokonanego 12 lipca 2020 r., po uwzględnieniu obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 13 lipca 2020 r. o wynikach ponownego głosowania i wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 1238) oraz biorąc pod uwagę wnioski Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej, Sąd Najwyższy stwierdził ważność wyboru Andrzeja Sebastiana Dudy na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Wybory organów jednostek samorządu terytorialnego w toku kadencji. Referenda lokalne.

Przepisy Kodeksu wyborczego stanowią, że w związku z wygaśnięciem mandatu radnego w toku kadencji w radach gmin w gminach do 20 tys. mieszkańców oraz wójta, burmistrza, prezydenta miasta przeprowadza się odpowiednie wybory: uzupełniające oraz przedterminowe. Przeprowadzane są również wybory ponowne, a także wybory do nowych rad.

Wybory uzupełniające przeprowadza się wskutek wygaśnięcia mandatu radnego z przyczyn określonych ustawowo, np. zrzeczenia się mandatu, niezłożenia ślubowania, śmierci; wybory ponowne – w wyniku orzeczenia przez sąd wygaśnięcia mandatu w trybie protestu wyborczego. Wybory przedterminowe do rad (sejmików

województw) są przeprowadzane w przypadku rozwiązania tych organów przez Sejm z powodu powtarzającego się naruszenia Konstytucji lub ustaw oraz w przypadku odwołania w referendum lokalnym. Nadto w powiecie i województwie – jeśli odpowiednio rada lub sejmik w ciągu 3 miesięcy od ogłoszenia wyników wyborów nie wybiorą organów wykonawczych. Powoduje to bowiem ich rozwiązanie z mocy prawa. Wybory przedterminowe wójta, burmistrza, prezydenta miasta przeprowadza się wskutek odmowy złożenia ślubowania, zrzeczenia się mandatu, utraty prawa wybieralności lub jego braku w dniu wyborów, naruszenia ustawowego zakazu łączenia funkcji wójta z wykonywaniem funkcji lub prowadzenia działalności określonych w innych przepisach, albo orzeczonej zgodnie z przepisami trwałej niezdolności do pracy, w związku z odwołaniem w referendum, w wyniku odwołania przez Prezesa Rady Ministrów z powodu powtarzającego się naruszenia Konstytucji lub ustaw, zmian w podziale terytorialnym państwa, wskutek śmierci osoby sprawującej daną funkcję.

W 2020 r. przeprowadzonych zostało 307 akcji wyborczych, z tego 283 wybory uzupełniające do rad gmin, 3 wybory ponowne do rad gmin oraz 2 wybory przedterminowe do rad gmin, a ponadto przeprowadzono przedterminowe wybory wójtów w 19 gminach.

W radach miast na prawach powiatu, radach powiatów, sejmikach województw i radach dzielnic m.st. Warszawy wygasły mandat radnego obejmuje kandydat z tej samej listy, który w wyborach uzyskał kolejno największą liczbę głosów, a nie utracił prawa wybieralności.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. wygasło 8 mandatów burmistrza oraz 13 mandatów wójtów. Łączna liczba wygasłych mandatów radnych wyniosła we wskazanym okresie 481, na co składało się: 3 mandaty radnych sejmików województw, 45 mandatów radnych rad powiatów, 20 mandatów radnych rad miast na prawach powiatu, 406 mandatów radnych rad gmin oraz 7 mandatów radnych rad dzielnic m. st. Warszawy. Przyczynami wygaśnień było najczęściej zrzeczenie się mandatu i śmierć.

Organizację i przeprowadzanie wyborów oraz dokonanie zmian w składach rad zapewniają właściwi komisarze wyborczy. Do komisarzy wyborczych wnoszone są również inicjatywy o zarządzenie referendów lokalnych. W 2020 r. odbyło się 26 referendów lokalnych dotyczących odwołania organów jednostek samorządu (rady gminy i miasta).

Terminarz planowanych oraz przeprowadzonych wyborów i referendów znajduje się na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego:

<https://pkw.gov.pl/wybory-i-referenda/wybory-samorzadowe-i-referenda-lokalne/wybory-i-referenda-w-toku-kadencji/kadencja-2018-2023/terminarz-wyborow-do-organow-samorzadu-terytorialnego-i-referendow-w-sprawie-odwolania-organow-samor>.

Szczegółowe informacje o poszczególnych wyborach i referendach znajdują się na stronach internetowych Delegatur Krajowego Biura Wyborczego.

4. Kontrola finansowania kampanii wyborczych

Z ustaloną w Kodeksie wyborczym zasadą jawności finansowania wyborów wiąże się obowiązek komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach złożenia właściwemu organowi wyborczemu sprawozdania finansowego o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach komitetu wraz z informacją o uzyskanych kredytach bankowych. Państwowa Komisja Wyborcza i odpowiednio komisarze wyborczy po zbadaniu sprawozdań pod względem prawidłowości formalnej i merytorycznej, przyjmują sprawozdanie bez zastrzeżeń lub przyjmują je wskazując na uchybienie, albo odrzucają sprawozdanie. Zakres badania sprawozdania i podstawy jego odrzucenia są enumeratywnie określone w ustawie.

W 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza zbadała:

- 26 sprawozdań finansowych komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 26 maja 2019 r., spośród których 2 zostały przyjęte bez zastrzeżeń, 17 zostało przyjętych ze wskazaniem na uchybienia, a 7 zostało odrzuconych;

- 52 sprawozdania finansowe komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 13 października 2019 r., spośród których 10 zostało przyjętych bez zastrzeżeń, 31 zostało przyjętych ze wskazaniem na uchybienia, a 11 zostało odrzuconych;
- 1 sprawozdanie komitetu wyborczego uczestniczącego w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzonych w dniach 21 października i 4 listopada 2018 r., które zostało przyjęte ze wskazaniem na uchybienia.

Państwowa Komisja Wyborcza wykonuje zadania związane z badaniem sprawozdań finansowych komitetów wyborczych w oparciu o sprawozdania sporządzone przez biegłych rewidentów, a także we własnym zakresie analizuje sprawozdania i dokumenty finansowe dołączone do sprawozdań. W 2020 r. Komisja dokonała wyboru 8 biegłych rewidentów, którym powierzono badanie sprawozdań finansowych 19 komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w 2020 r. Formalno-techniczne zadania związane z wyborem biegłych rewidentów oraz bieżącą współpracę z biegłymi w trakcie prowadzonych badań zapewniali pracownicy Krajowego Biura Wyborczego. Prowadzili ponadto niezależnie od badań biegłych rewidentów własne szczegółowe badanie wszystkich sprawozdań.

5. Kontrola gospodarki finansowej partii politycznych

Państwowa Komisja Wyborcza przeprowadziła badanie informacji i sprawozdań partii politycznych w zakresie gospodarki finansowej w 2019 r. Zgodnie z ustawą o partiach politycznych partie polityczne i koalicje partii politycznych, jeżeli w wyborach do Sejmu uzyskają odpowiednio co najmniej 3% i 6% ważnych głosów, są uprawnione przez okres kadencji Sejmu do otrzymywania subwencji z budżetu państwa na działalność statutową. Mają równocześnie obowiązek składania

Państwowej Komisji Wyborczej corocznej informacji finansowej o otrzymanej subwencji i poniesionych z subwencji wydatkach.

Partie polityczne składają również w każdym roku sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego.

W 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza zbadała informacje finansowe 5 partii politycznych za rok 2019, zostały one przyjęte bez zastrzeżeń. Państwowa Komisja Wyborcza zbadała również sprawozdania finansowe 12 partii politycznych, spośród których 4 przyjęła bez zastrzeżeń, 4 przyjęła ze wskazaniem uchybień, 4 zaś odrzuciła.

Państwowa Komisja Wyborcza wykonuje zadania związane z badaniem informacji i sprawozdań finansowych partii politycznych w oparciu o sprawozdania sporządzone przez biegłych rewidentów, a także we własnym zakresie analizuje sprawozdania i dokumenty finansowe dołączone do sprawozdań. Partiom zobowiązanym przypomina się o obowiązku złożenia sprawozdań, systematycznie udzielane są w tych sprawach wyjaśnienia i informacje. Na początku 2020 r. Komisja dokonała wyboru 21 biegłych rewidentów, w celu zbadania informacji finansowych o otrzymanej subwencji i poniesionych z subwencji wydatkach partii politycznych, a także sprawozdań o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego partii politycznych, które w 2019 r. posiadały Fundusz Wyborczy. Formalno-techniczne zadania związane z wyborem biegłych rewidentów oraz bieżącą współpracę z biegłymi w trakcie prowadzonych badań zapewniali pracownicy Krajowego Biura Wyborczego. Prowadzili ponadto niezależnie od badań biegłych rewidentów własne szczegółowe badanie wszystkich sprawozdań.

Podejmowane czynności mają na celu ustalenie, czy sprawozdanie sporządzone zostało zgodnie z właściwym wzorem określonym przez Ministra Finansów, czy zostało podpisane przez uprawnione osoby i czy złożone zostało z zachowaniem ustawowego terminu, czy do sprawozdania załączone zostały dokumenty określone w odpowiednim rozporządzeniu Ministra Finansów, a także czy wypełnione zostały

wszystkie pozycje sprawozdania, a wpisane w nich kwoty zgadzają się pod względem arytmetycznym. Szczegółowej kontroli merytorycznej podlega także dokumentacja złożona przez partie polityczne, w celu ustalenia zgodności z prawem prowadzonej przez nie gospodarki finansowej.

6. Nadzór nad rejestrem wyborców

Państwowa Komisja Wyborcza sprawuje systematyczny nadzór nad prowadzeniem i aktualizowaniem przez gminy stałego rejestru wyborców. Rejestr jest prowadzony w każdej gminie i obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo wybierania (czynne prawo wyborcze). Służy do sporządzania spisów wyborców w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, wyborach do Parlamentu Europejskiego, wyborach samorządowych oraz spisów osób uprawnionych do udziału w referendach ogólnokrajowych i lokalnych. Można być ujętym tylko w jednym rejestrze wyborców. Rejestr jest prowadzony w 2 częściach: część A – obejmuje obywateli polskich, część B – obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi, stale zamieszkałych na obszarze gminy i uprawnionych do korzystania z praw wyborczych w Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyborcy będący obywatelami polskimi zameldowani na obszarze gminy na pobyt stały są wpisywani do rejestru wyborców z urzędu, wyborcy zamieszkujący bez zameldowania lub pod innym adresem niż adres zameldowania oraz wyborcy nigdzie niezamieszkali, a przebywający stale w gminie, są wpisywani do rejestru na wniosek zainteresowanego. Na swój wniosek wpisywani są do rejestru obywatele Unii Europejskiej niebędący obywatelami polskimi. Dane z rejestru są zamieszczone na stronie internetowej pkw.gov.pl i obejmują ogólną liczbę wyborców, w tym wyborców ujętych z urzędu oraz wpisanych na własny wniosek z wyodrębnieniem wyborców – obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. w rejestrze wyborców na obszarze całego kraju było ujętych 29.694.155 osób, w tym 29.331.603 osoby wpisane z urzędu i 362.552 osoby wpisane na własny wniosek, z tego 2.227 osób – obywateli państw

Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi – wpisanymi na własny wniosek w celu udziału w wyborach na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Dane statystyczne z rejestru według powiatów i gmin są dostępne na stronach internetowych delegatur Krajowego Biura Wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza w lutym 2020 r. zwróciła uwagę gminom, że w związku z wystąpieniem z dniem 1 lutego 2020 r. Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej obywatele tego państwa z mocy prawa utracili prawa wyborcze przysługujące obywatelom Unii Europejskiej niebędącym obywatelami polskimi. Komisja wskazała gminom, że zachodzi konieczność skreślenia z rejestru wyborców obywateli Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej.

Delegatury Krajowego Biura Wyborczego przeprowadzają kontrole prawidłowości rejestrów i ich aktualizacji, zapewniają pomoc w tych sprawach, udzielają gminom wskazań i zaleceń, prowadzą szkolenia dla pracowników prowadzących te sprawy. Wprowadzony od dnia 20 marca 2020 r. na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii – Dz. U. poz. 491, z późn. zm.) ograniczył jednak możliwość realizowania przez Delegatury Krajowego Biura Wyborczego bezpośrednich kontroli gmin w zakresie prowadzenia rejestrów wyborców oraz sporządzania przez nie spisów wyborców.

W I półroczu 2020 r. Delegatury Krajowego Biura Wyborczego przeprowadziły w całym kraju 51 bezpośrednich kontroli rejestru wyborców i spisu wyborców w urzędach gmin i miast. Ponadto Delegatury Krajowego Biura Wyborczego zrealizowała łącznie 402 kontrole elektroniczne i zdalne.

W II półroczu 2020 r. Delegatury Krajowego Biura Wyborczego przeprowadziły w całym kraju 48 bezpośrednich kontroli rejestru wyborców i spisu wyborców w urzędach gmin i miast. Ponadto Delegatury zrealizowały łącznie 344 kontrole elektronicznych i zdalnych.

Po wykonanych kontrolach sporządzano protokoły, zawierające wnioski oraz zalecenia, które zostały przekazane do kontrolowanych jednostek. Na terenie kilku

delegatur przeprowadzono instruktaże (szkolenia) dotyczące prowadzenia rejestru dla pracowników działów ewidencji ludności w urzędach miast i gmin.

W ramach sprawowanego nadzoru Delegatury kontrolowały również prawidłowość sporządzania spisów wyborców w związku z zarządzonymi wyborami.

Z przeanalizowanych informacji sporządzonych przez Delegatury Krajowego Biura Wyborczego wynika, że rejestry wyborców, co do zasady, są prowadzone prawidłowo. Przedstawione uwagi w przeważającym stopniu były związane z zarządzonymi na dzień 28 czerwca 2020 r. wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i dotyczyły m.in. nieścisłości i błędów związanych z weryfikacją wyborców. Delegatury wskazywały na celowość utworzenia Centralnego Rejestru Wyborców, który dawałby gminom narzędzia, umożliwiające szybkie i bezbłędne weryfikowanie zmiany miejsca zamieszkania przez wyborców, konsekwencją czego mogłoby być wyeliminowanie ewentualnych błędów w sporządzaniu spisów wyborców. Ponadto w wyniku przeprowadzonych kontroli zasygnalizowano problem zawiadamiania właściwych urzędów gmin przez sądy o osobach: pozbawionych praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu oraz osobach ubezwłasnowolnionych do dnia wyborów prawomocnym orzeczeniem sądu. Zgodnie bowiem z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2011 r. w sprawie zawiadamiania gmin o osobach pozbawionych prawa wybierania (Dz. U. poz. 1091) przed każdymi wyborami do urzędów gmin wpływały ponowne zawiadomienia z sądów potwierdzające, iż w stosunku do danych osób pozbawienie prawa wybierania nie ustaje do dnia wyborów. Delegatury wskazały, że wystąpiły przypadki niewpłynięcia powyższych zawiadomień przed zarządzonymi wyborami.

Delegatury w ramach współpracy udzielały urzędom gmin bieżącej pomocy w rozwiązywaniu problemów oraz wyjaśnianiu wątpliwości dotyczących prawidłowego prowadzenia rejestru wyborców, sporządzania meldunków kwartalnych i przedwyborczych oraz spisów wyborców.

Występujące nieliczne nieprawidłowości wynikały m. in. z nieprzestrzegania przez urzędy gmin terminów realizacji zadań określonych w Kodeksie wyborczym oraz drobnych błędów formalnych.

Stwierdzone nieprawidłowości wyjaśniano na bieżąco oraz polecano je wyeliminować kontrolowanym jednostkom w ramach zaleceń pokontrolnych.

7. Rejestr korzyści

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 2399) Państwowa Komisja Wyborcza i – w określonym przez Komisję zakresie – komisarze wyborczy, prowadzą Rejestr Korzyści. Do Państwowej Komisji Wyborczej informacje o uzyskanych korzyściach zgłaszają członkowie Rady Ministrów, sekretarze i podsekretarze stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i ministerstwach, kierownicy urzędów centralnych, wojewodowie i wicewojewodowie. Odpowiednio do właściwych terytorialnie komisarzy wyborczych zgłoszenia korzyści dokonują marszałkowie i wicemarszałkowie województw, członkowie zarządów, sekretarze i skarbnicy województw, starostowie, członkowie zarządów, sekretarze i skarbnicy powiatów, wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast oraz ich zastępcy, sekretarze, skarbnicy gmin a także członkowie zarządów związków metropolitalnych oraz sekretarze i skarbnicy związków metropolitalnych. Zakres informacji objętych obowiązkiem zgłoszenia do Rejestru Korzyści jest określony w ustawie i dotyczy osób pełniących funkcje publiczne i ich współmałżonków. Informacje w Rejestrze są na bieżąco aktualizowane. Rejestr jest jawny, prowadzony elektronicznie i dostępny pod adresem: <http://rk.pkw.gov.pl/>. W 2020 r. do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęło 2.491 deklaracji zawierających informacje o uzyskanych korzyściach.

8. Prowadzenie wykazu osób, wobec których sąd stwierdził, że złożyły nieprawdziwe oświadczenie lustracyjne

Zgodnie z art. 21i ustawy z dnia 18 października 2006 r. – o ujawnianiu informacji o dokumentach organów państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 2141 oraz z 2021 r. poz. 255 i 464) prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające fakt złożenia przez osobę lustrowaną niezgodnego z prawdą

oświadczenia lustracyjnego prezes właściwego sądu niezwłocznie przesyła do Państwowej Komisji Wyborczej. Państwowa Komisja Wyborcza prowadzi wykaz osób, wobec których wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności, o którym mowa w art. 21a ust. 2a ustawy lustracyjnej, a także udostępnia dane tych osób komisjom wyborczym rejestrującym listy kandydatów i kandydatów (art. 160 § 1 pkt 2a Kodeksu wyborczego).

W 2020 r. w wykazie ujęto 144 osoby, wobec których zostało wydane prawomocne orzeczenie sądu, stwierdzające utratę prawa wybieralności z powyższej przyczyny.

9. Petycje rozpatrzone przez Państwową Komisję Wyborczą w 2020 r.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną lub grupa tych podmiotów, może złożyć petycję do organu władzy publicznej, a także do organizacji lub instytucji społecznej w związku z wykonywanymi przez nią zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. W 2020 r. do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęły dwie petycje.

1. Przedmiotem pierwszej petycji (wniesionej przez pełnomocnika inicjatora referendum w sprawie odwołania Burmistrza Miasta i Gminy Skała Krzysztofa Wójtowicza) był wniosek o zmianę terminu przeprowadzenia referendum w sprawie odwołania Burmistrza Miasta i Gminy Skała. Stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy o petycjach Państwowa Komisja Wyborcza przekazała petycję, zgodnie z właściwością, Komisarzowi Wyborczemu w Krakowie II, tj. organowi właściwemu do wydania postanowienia o przeprowadzeniu referendum oraz wyznaczenia jego daty, a także poinformowała o tym osobę wnoszącą petycję.
2. Przedmiotem drugiej petycji (wniesionej przez osobę fizyczną) był wniosek dotyczący wyboru sędziów, prokuratora generalnego, ministrów, władzy i edukacji prawnej obywateli. W odpowiedzi Państwowa Komisja Wyborcza:

- 1) wskazała, że:
 - a) zasady i tryb wyboru sędziów, Prokuratora Generalnego oraz ministrów zostały uregulowane w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz właściwych ustawach,
 - b) za realizację celów i zadań związanych z edukacją odpowiadają minister właściwy do spraw edukacji narodowej i placówki oświatowe,
 - c) zmiana przepisów może być dokonana wyłącznie zmianą Konstytucji oraz ustaw, do czego Komisja nie jest uprawniona;
- 2) stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy o petycjach przekazała petycję we właściwym zakresie odpowiednio do Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Ministra Edukacji Narodowej.

Zgodnie z art. 8 powołanej wyżej ustawy o petycjach na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej zamieszczone zostały informacje zawierające odwzorowanie cyfrowe (skany) petycji, daty ich złożenia oraz dane dotyczące przebiegu postępowania, a także odpowiedzi na petycje.

10. Rozwój informatycznego systemu wyborczego

W roku 2020 w ramach dalszych prac nad rozbudową i udoskonaleniem systemu „Wsparcie Organów Wyborczych” (WOW) zaistniała konieczność wykonania nowych modułów w celu dostosowania jego funkcjonalności dla organizacji oraz sprawnego i rzetelnego przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponadto w ciągu 2020 r. system WOW przygotowany przez Krajowe Biuro Wyborcze wykorzystano w 333 akcjach wyborczych w toku kadencji, w tym w 26 referendach lokalnych w sprawie odwołania organów gminy.

Przed wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, po pozytywnym przejściu testów integracyjnych i przekazaniu do użytkowania nowych modułów systemu WOW, Krajowe Biuro Wyborcze przeprowadziło ogólnopolskie testy systemu. Potwierdziły one właściwe przygotowanie oprogramowania w stosunku

do przyjętych założeń oraz pozwoliły na weryfikację przygotowania infrastruktury teleinformatycznej.

Odpowiednie przygotowanie kluczowej infrastruktury teleinformatycznej Krajowego Biura Wyborczego, tj. implementacja nowych rozwiązań sprzętowych, programowych i organizacyjnych, mających na celu zwiększenie poziomu jej dostępności dla użytkowników i niezawodności, wysoki stopień sprawności działania obwodowych komisji wyborczych, komisarzy wyborczych oraz pełnomocników ds. informatyki przyczyniły się do sprawnego i rzetelnego przeprowadzenia wyborów w roku 2020.

11. Działalność informacyjno-edukacyjna

1. Kontynuując działania edukacyjne w zakresie upowszechniania wiedzy na temat prawa wyborczego wśród uczniów szkół średnich Państwowa Komisja Wyborcza oraz Krajowe Biuro Wyborcze przeprowadziły IV edycję Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy o Prawie Wyborczym „Wybieram wybory”. Do udziału w Konkursie zgłosiło się 5 425 uczniów z 564 szkół.

Etap szkolny Konkursu, polegający na rozwiązaniu testu jednokrotnego wyboru składającego się z 25 pytań i przyporządkowanych im trzech propozycji odpowiedzi, ukończyło 4 476 uczniów.

Do drugiego (wojewódzkiego) etapu Konkursu zakwalifikowało się 81 uczniów z 14 województw. Najwięcej z: mazowieckiego (16), podkarpackiego (12) oraz małopolskiego i śląskiego (po 7).

27 marca 2020 r. minął termin nadsyłania prac przez uczestników wojewódzkiego etapu Konkursu. Uczniowie wybierali jeden z trzech tematów:

- 1) „Wybory prezydenckie w Polsce w ujęciu historycznym”,
- 2) „Warunki i zasady równości w prawie wyborczym”,
- 3) „Sądowa kontrola wyborów prezydenckich i parlamentarnych w Polsce”.

Do delegatur Krajowego Biura Wyborczego wpłynęły prace konkursowe od 78 uczestników. Prace uczniów oceniła Komisja Konkursowa składająca

się z pracowników naukowych Centrum Studiów Wyborczych Uniwersytetu Łódzkiego i Centrum Studiów Wyborczych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Na podstawie protokołów przekazanych przez Komisję Konkursową Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła listę uczestników, którzy zakwalifikowali się do etapu ogólnopolskiego Konkursu. Wyniki wojewódzkiego etapu zostały ogłoszone 14 kwietnia 2020 r. Autorzy trzech najlepszych prac w etapie wojewódzkim w każdym województwie otrzymali nagrody rzeczowe.

Do ogólnopolskiego (finałowego) etapu konkursu zakwalifikowało się 21 uczniów z 14 województw. Finaliści spotkali się 30 czerwca 2020 r. z Państwową Komisją Wyborczą, wykorzystując elektroniczne formy komunikacji. Podczas finału uczestnicy konkursu odpowiadali na trzy losowo wybrane pytania ze znajomości zagadnień dotyczących wyborów zawartych w Kodeksie wyborczym. Członkowie Państwowej Komisji Wyborczej oceniali poprawność merytoryczną, staranność wypowiedzi i użytej argumentacji oraz umiejętności retoryczne uczestników.

Laureaci konkursu na szczeblu ogólnopolskim otrzymali nagrody pieniężne – za pierwsze miejsce 1300 zł, za drugie – 800 zł, a za trzecie – 600 zł. Nagrody w wysokości 600 zł otrzymali też opiekunowie laureatów.

Ponadto w 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza przyznała nagrodę im. Kazimierza Wojciecha Czaplickiego. Nagrodzono autora pracy złożonej w etapie wojewódzkim Konkursu, która otrzymała łącznie największą liczbę punktów w ramach wszystkich kryteriów oceny prac określonych w regulaminie Konkursu.

2. Krajowe Biuro Wyborcze w 2020 r. prowadziło szeroką akcję informacyjną na temat realizacji praw wyborczych i poszczególnych czynności wyborczych w związku z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Mając na uwadze rozwój nowych technologii i dostępne kanały przekazywania informacji zrealizowano serię spotów, które w przystępny sposób przybliżyły wyborcom tematykę wyborów zarządzonych na rok 2020.

Spoty były publikowane we wszystkich serwisach internetowych PKW (pkw.gov.pl, wybieramwybory.pl, wybory.gov.pl) oraz na profilach PKW w mediach

społecznościowych (Facebook - PKW, Facebook - Wybieram Wybory, Twitter, YouTube).

Spoty były również emitowane przez nadawcę publicznego – TVP S.A. – na antenach: TVP1, TVP2, TVP INFO, TVP 3, TVP Historia, TVP Seriale i TVP HD, a także prezentowane przez inne media.

W związku z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w roku 2020 zostało wyprodukowanych 18 spotów informacyjnych o tematyce wyborczej:

- 1) Jak zagłosować korespondencyjnie w kraju?
- 2) Zaświadczenie o prawie do głosowania;
- 3) Co zrobić, aby zagłosować za granicą?
- 4) Co zrobić, aby zagłosować poza miejscem zamieszkania?
- 5) Uprawnienia osób niepełnosprawnych — Pełnomocnik;
- 6) Co zrobić, aby zagłosować w miejscu zamieszkania?
- 7) Co zrobić, aby zagłosować?
- 8) Kim są mężowie zaufania i obserwatorzy społeczni?
- 9) Co to jest cisza wyborcza?
- 10) Jak zagłosować korespondencyjnie na kwarantannie lub w izolacji?
- 11) Jak oddać głos w wyborach Prezydenta?
- 12) Jak zgłaszać nieprawidłowości?
- 13) Jak oddać głos w wyborach Prezydenta w II turze?
- 14) Jak zagłosować korespondencyjnie w kraju w II turze?
- 15) Jak zagłosować poza miejscem zamieszkania w II turze?
- 16) Co zrobić, aby zagłosować w II turze?
- 17) Jak zgłaszać nieprawidłowości w II turze?
- 18) Co to jest cisza wyborcza?

Z myślą o wyborcach niepełnosprawnych spoty były prezentowane również w wersji z tłumaczeniem na język polski migowy.

3. Państwowa Komisja Wyborcza oraz Krajowe Biuro Wyborcze w 2020 r. prowadziły szereg działań edukacyjno-informacyjnych skierowanych do wyborców na temat

prawa wyborczego, w tym w szczególności sposobu głosowania. Członkowie i Sekretarz PKW oraz pracownicy Krajowego Biura Wyborczego uczestniczyli w programach telewizyjnych i radiowych, udzielali wywiadów gazetom (np. programy w TVN24, Polsat, Polsat News, TVN, TVP INFO, telewizji regionalnych, TOK FM, RMF, RadioZET, Radio dla Ciebie, Program Pierwszy Polskiego Radia). Podobne działania społeczno-informacyjne prowadzili Dyrektorzy i pracownicy Delegatur Krajowego Biura Wyborczego w mediach lokalnych. Wszystkie te działania miały na celu zwiększenie wiedzy obywateli na temat prawa wyborczego, w szczególności zasad głosowania oraz warunków ważności głosu w wyborach.

Przedstawiciele Państwowej Komisji Wyborczej oraz Krajowego Biura Wyborczego w ramach upowszechniania wiedzy o prawie wyborczym oraz zapewnienia dostępu do informacji publicznej uczestniczyli w programach radiowych i telewizyjnych w studiu – najczęściej w czasie rzeczywistym („na żywo”). Z uwagi na sytuację epidemiczną niejednokrotnie korzystano ze zdalnej formy komunikowania. Ponadto w ramach bieżącej obsługi medialnej Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej, Szef Krajowego Biura Wyborczego i pracownicy Biura umożliwiali zainteresowanym stacjom radiowym i telewizyjnym nagrywanie wypowiedzi w siedzibie Komisji i Biura.

Należy również wskazać, że obsługa medialna polegała także na publikacji bieżących informacji na stronach internetowych i na profilach w mediach społecznościowych PKW (Twitter i Facebook) oraz na udostępnianiu informacji redakcyjnym w odpowiedzi na licznie nadsyłane przez media pytania.

Pracownicy Krajowego Biura Wyborczego codziennie udzielali też odpowiedzi na pytania wyborców telefonicznie oraz drogą mailową. W 2020 r. Krajowe Biuro Wyborcze udzieliło łącznie 5.555 wyjaśnień, informacji i odpowiedzi na pytania zgłoszone na piśmie i za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Zwiększona liczba kanałów, za pośrednictwem których Państwowa Komisja Wyborcza i Krajowe Biuro Wyborcze przekazywały wyborcom informacje

o wyborach zwiększyła szanse na dotarcie ich do znacznej liczby wyborców, zarówno tych korzystających głównie, bądź wyłącznie z Internetu, jak również odbiorców telewizji i innych mediów.

Działalność informacyjna prowadzona była także po wyborach prezydenckich za pośrednictwem strony internetowej pkw.gov.pl.

Na stronie nowo utworzonej stronie internetowej wybory.gov.pl zamieszczone są zebrane zostały strony informacyjne o wszystkich wyborach i referendach ogólnokrajowych przeprowadzonych w Polsce od 2000 r.

W 2020 r. monitoring mediów wykazał 2 918 117 publikacji w prasie, radiu, telewizji i Internecie na temat Państwowej Komisji Wyborczej, Krajowego Biura Wyborczego, wyborów parlamentarnych, wyborów prezydenckich, wyborów uzupełniających, referendów i zmian w Kodeksie wyborczym. Najwięcej publikacji dotyczyło wyborów parlamentarnych (48,5%), a w dalszej kolejności wyborów prezydenckich (36,1%) oraz PKW i KBW (11,5%). Wzmoczone zainteresowanie mediów tematyką wyborów parlamentarnych oraz wyborów prezydenckich można było zaobserwować w okresie od marca do sierpnia 2020 r. Wydzwięk publikacji dotyczących PKW i KBW został w znacznym stopniu oceniony przez firmę zewnętrzną jako neutralny (96,48%). Podobnie oceniono publikacje dotyczące wyborów parlamentarnych (96,24%) oraz wyborów prezydenckich (96,93%). Publikacje dotyczące wyborów uzupełniających, Kodeksu wyborczego i referendum ocenione zostały średnio na poziomie 98,56% jako neutralne.

Statystykę odwiedzin na stronach internetowych oraz serwisach społecznościowych prowadzonych przez Państwową Komisję Wyborczą i Krajowe Biuro Wyborcze przedstawia poniższa tabela:

Serwis	Łączna ilość wyświetleń w 2020 r.
Strona internetowa: pkw.gov.pl/kbw.gov.pl	9 421 958
Strony internetowe: wybory.gov.pl , prezydent20200628.pkw.gov.pl/prezydent20200628/ , prezydent20200510.pkw.gov.pl/prezydent20200510/ , wybory.gov.pl/sejmsenat2019 , pe2019.pkw.gov.pl/pe2019	50 692 529
Strona internetowa: wybory2018.pkw.gov.pl	1 412 866
Strona internetowa: wybieramwybory.pl	69 327
Profil Państwowej Komisji Wyborczej na portalu Facebook (zasięg postów)	1 393 600
Profil WybieramWybory na portalu Facebook (zasięg postów)	36 987
Tweeter Państwowej Komisji Wyborczej (zasięg postów)	1 306 700
Kanał Youtube Państwowej Komisji Wyborczej	472 074
Suma	64 806 041

Zgodnie z powyższym zestawieniem strony poświęcone tematyce wyborów, prowadzone pod patronatem Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego zostały odwiedzone przez Internautów łącznie ponad 64 miliony razy.

III. Współdziałanie i wymiana doświadczeń

Państwowa Komisja Wyborcza i Krajowe Biuro Wyborcze systematycznie uczestniczą w różnych wydarzeniach związanych z problematyką wyborczą, podejmują własne inicjatywy i współdziałają z różnymi podmiotami w ramach ich działalności. Uzyskane opinie, spostrzeżenia i postulaty są analizowane i wykorzystywane jako materiał źródłowy do ocen stosowania prawa wyborczego oraz formułowania wniosków w zakresie jego usprawnienia. W szczególności 10 lutego 2020 r. przedstawiona została Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałkom Sejmu i Senatu oraz Prezesowi Rady Ministrów informacja o realizacji przepisów Kodeksu wyborczego wraz z propozycjami ich zmian.

Państwowa Komisja Wyborcza odpowiednio do sygnalizowanych jej potrzeb bierze udział w różnych formach i zakresie, w pracach prowadzonych w Sejmie i Senacie dotyczących przepisów prawa wyborczego.

1. Państwowa Komisja Wyborcza przywiązuje dużą wagę do upowszechniania w różnych formach wiedzy o prawie wyborczym, jego instytucjach i rozwiązaniach, uznając działalność w tym zakresie za stałe zadanie Komisji i Krajowego Biura Wyborczego nie tylko w czasie wyborów, ale też w czasie niewyborczym:

- Znaczące forum wymiany doświadczeń stanowią coroczne obchody Światowego Dnia Wyborów, odbywające się w każdy pierwszy czwartek lutego. Celem Światowego Dnia Wyborów jest zarówno edukowanie o historii wyborów, jak i informowanie społeczeństwa o nowych osiągnięciach i wyzwaniach związanych z różnymi typami systemów głosowania. Światowy Dzień Wyborów to także okazja do promocji prawa do głosowania wśród młodych ludzi, zwłaszcza tych, którzy w najbliższym czasie będą głosować po raz pierwszy.

Obchody Światowego Dnia Wyborów w 2020 r. zostały zorganizowane przez Centrum Studiów Wyborczych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W ramach obchodów Studenckie Koło Naukowe Prawa Wyborczego „Elektor” Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu zorganizowało, pod patronatem honorowym Państwowej Komisji Wyborczej i Krajowego Biura Wyborczego,

seminarium naukowe pt.: „Jakie powinny być standardy prowadzenia kampanii wyborczej?”;

- PKW i KBW objęli również patronatem honorowym Ogólnopolską Konferencję Naukową „Dylematy polskiego prawa wyborczego” zorganizowaną w dniu 3 grudnia 2020 r. przez Zespół badawczy „Ochrona praw człowieka w polskim systemie prawnym”, działający w Instytucie Nauk Prawnych Uniwersytetu Szczecińskiego. Przewodniczący PKW Sylwester Marciniak i Sekretarz PKW Magdalena Pietrzak wygłosili w trakcie Konferencji referaty dotyczące doświadczeń związanych z organizacją wyborów w Polsce.
2. Ponadto członkowie PKW, Sekretarz PKW Magdalena Pietrzak oraz pracownicy KBW odbyli w 2020 r. wiele spotkań, głównie w związku z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i tak m.in.:
- 16 stycznia 2020 r. Sekretarz PKW Magdalena Pietrzak wzięła udział w posiedzeniu Komisji Regulaminowej, Spraw Poselskich i Immunitetowych, podczas którego rozpatrywano rządowy projekt ustawy budżetowej na rok 2020;
 - 22 stycznia 2020 r. Sekretarz PKW Magdalena Pietrzak oraz Dyrektor Zespołu Finansowego KBW Agnieszka Gałązka wzięły udział w posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych, na którym kontynuowano rozpatrywanie opinii komisji sejmowych o rządowym projekcie ustawy budżetowej na rok 2020;
 - 4 lutego 2020 r. Sekretarz PKW Magdalena Pietrzak oraz Dyrektor Zespołu Prawnego i Organizacji Wyborów KBW Lech Gajzler odbyli spotkanie, w którym uczestniczyli: Paweł Pietrzyk – Naczelnny Dyrektor Archiwów Państwowych, Marzena Królak – Naczelnik Wydziału Prawno-Legislacyjnego w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Zygmunt Matynia – Konsul Generalny RP w Chicago oraz Beata Brzywczy – Zastępca Dyrektora Departamentu Konsularnego w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Spotkanie dotyczyło archiwizacji dokumentów z głosowania przeprowadzanego za granicą;
 - 13 lutego 2020 r. Sekretarz PKW Magdalena Pietrzak oraz Dyrektor Zespołu Prawnego i Organizacji Wyborów KBW Lech Gajzler odbyli spotkanie

w Ministerstwie Cyfryzacji, dotyczące e-usług, w tym możliwości dopisywania się do spisu wyborców oraz do rejestru wyborców przez e-PUAP;

- 20 lutego 2020 r. – Sekretarz PKW Magdalena Pietrzak oraz Dyrektor Agnieszka Gałązka wzięły udział w posiedzeniu Komisji Regulaminowej, Etyki i Spraw Senatorskich;
- 2 marca 2020 r. Przewodniczący PKW Sylwester Marciniak oraz członek PKW Arkadiusz Pikulik odbyli spotkanie z przedstawicielami stowarzyszenia Ruch Kontroli Wyborów;
- 21 maja 2020 r. Przewodniczący PKW Sylwester Marciniak oraz Sekretarz PKW Magdalena Pietrzak wzięły udział we Wspólnym Posiedzeniu Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji oraz Komisji Ustawodawczej, na którym omawiano projekt ustawy o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego;
- 16 czerwca 2020 r. Przewodniczący PKW Sylwester Marciniak odbył spotkanie z przedstawicielami Misji OBWE;
- 27 czerwca 2020 r. w siedzibie PKW i KBW odbyło się spotkanie z przedstawicielami Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy, w którym uczestniczył m.in. Przewodniczący PKW Sylwester Marciniak, Sekretarz PKW Magdalena Pietrzak, dyrektor Zespołu Kontroli Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych KBW Krzysztof Lorentz oraz ekspert w Zespole Prawnym i Organizacji Wyborów Grzegorz Gąsior;
- 27 czerwca 2020 r. Sekretarz PKW Magdalena Pietrzak wzięła udział w programie „Gość Wydarzeń” emitowanym na antenie telewizji Polsat;
- 11 lipca 2020 r. Przewodniczący PKW Sylwester Marciniak na antenie telewizji TVP INFO przedstawił zagadnienia dotyczące ciszy wyborczej;
- 11 lipca 2020 r. Przewodniczący PKW Sylwester Marciniak wziął udział w programie „Gość Wydarzeń” emitowanym na antenie telewizji Polsat;

- 12 sierpnia 2020 r. Przewodniczący PKW Sylwester Marciniak oraz Sekretarz PKW Magdalena Pietrzak odbyli spotkanie z Ambasadorem Republiki Chile Julio Bravo Yubini oraz Pierwszym Sekretarzem Ambasady Eduardo Silva, którzy byli zainteresowani m.in. kwestiami związanymi z organizacją i przeprowadzeniem wyborów w trakcie pandemii;
 - w sierpniu 2020 r. Sekretarz PKW Magdalena Pietrzak, Dyrektor Zespołu Prawnego i Organizacji Wyborów KBW Lech Gajzler oraz ekspert w Zespole Prawnym i Organizacji Wyborów Grzegorz Gąsior odbyli spotkanie z Ministrem Cyfryzacji Markiem Zagórskim, na którym omawiano kwestie związane z pracami nad uruchomieniem Centralnego Rejestru Wyborców;
 - 6 listopada 2020 r. Przewodniczący PKW Sylwester Marciniak był gościem na antenie Radia Warszawa, gdzie udzielił wypowiedzi m.in. na temat powstania PKW, roli tego organu oraz jej składu. Nagranie rozszerzało kontekst audycji o PKW, która została nagrana z Dyrektorem Zespołu Kontroli Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych KBW Krzysztofem Lorentzem.
3. Państwowa Komisja Wyborcza w związku z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonymi na 28 czerwca 2020 r. odbyła także kilka spotkań z przedstawicielami OBWE, w których udział brał zarówno Przewodniczący PKW Sylwester Marciniak, Zastępcy Przewodniczącego PKW Zbigniew Cieślak i Wojciech Sych, Sekretarz PKW Magdalena Pietrzak, jak i pracownicy KBW w Warszawie, a także dyrektorzy oraz pracownicy delegatur KBW. Ponadto przedstawiciele OBWE uczestniczyli w trzech posiedzeniach Państwowej Komisji Wyborczej: w dwóch posiedzeniach w dniu 19 czerwca 2020 r. oraz w posiedzeniu w dniu 7 lipca 2020 r.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak